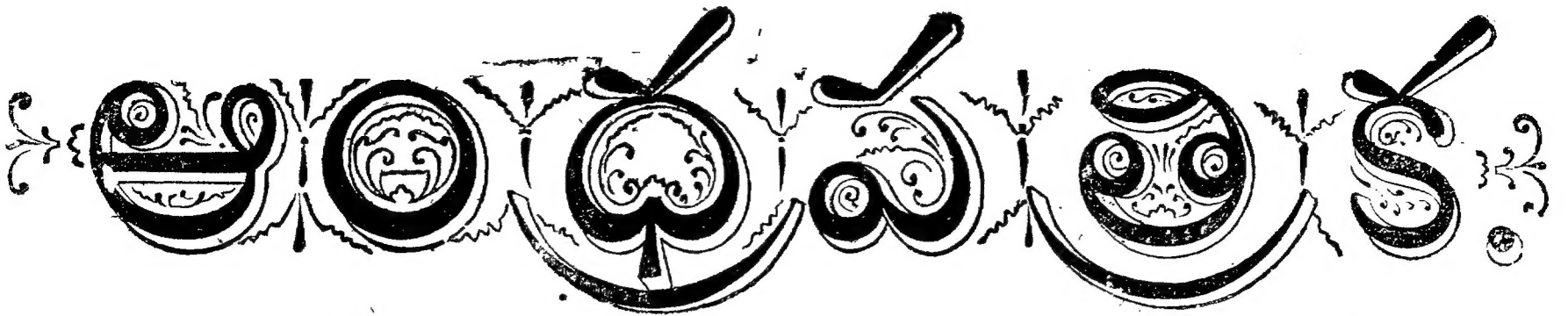

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

విడి పత్రిక 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

30833 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 10
సంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 7-వ తేది గురువారము
రుధిరోద్ధారి నామ సంవత్సరము, మాఘమాస శుద్ధ తృతీయ 3.

No. 160
సంచిక ౧౬౦

CALENDAR AMRUTANJAN CALENDAR

with a three coloured halftone Picture of
"MAHATMA GANDHI"

1924 ఆమృతాంజనము క్యాలండరు 1924

గాంధీ మహాత్ముని

పటము రంగులతో ముద్రింపబడియున్నది.

క్యాలండరు 1-కి నెల 0-4-0.

పి. పి. సహా 0-6-0.

వెంటనే వ్రాసికొనవలెను.

ఆమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి.

క్లావరు బంక్షా

నూర్య చంద్ర

బాలామణి

చిత్రవిచిత్రపు గాజులకు పుట్టినిల్లు

ప్రస్తుతకాలమునకు తగిన బంగారుగాజులు పురుకము
లలో అనేక కొలతలలో అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.
2 1/2 సవరము మొదలు 6 సవరములవరకు తయారగును.
చేదారము సహా మకారి జత 1-కి మకారి రూ 10.0-0.
ఒకసారి మానద్ర చేరముచేసిన అంతయు మీకే తెలియును.
సవరము బంగారుకు సీమమెండికి పూచీ యివ్వబడును.
ఉమ్మడి రామయ్యకెట్టి గురుస్వామికెట్టి కంపెనీ,
నగలవర్తకులు, 25 చైవాబజారురోడ్డు - మదరాసు.

వెల్లింగుటన్ సినిమా

2-2-24 కనివారము నుండి 8-2-24 తేది శుక్రవారము వరకు
సా॥ 6-15 గంటలలో ప్రదర్శనములు. రాత్రి 9-30
వని, ఆదివారములందు 8-15 గంటలవరకు యూనివర్సల్
జి.ఎం.ఎం.టి. వందరచాపురు ఆట. 18 దినములలో ప్రదర్శనము
చేయుట. విల్లియం డెస్సాండు మొదటిసారిగా.

అను ఆట ప్రదర్శింపబడును.

ఉపకరణము 1,2,3,4,5,6 భాగములు.

ఇంటర్ నాషనల్ న్యూస్, హాస్యముచూపవలెను.

క్రిష్టాపుగర్ వర్క్సు, లిమిటెడ్

మచిలీ పట్టణము

మచిలీపట్టణంలో యీ కంపెనీ వారివల్ల నూతనంగా స్థాపించబడిన శుభచార ఫ్యాక్టరీ తయారైనది. యందులో స్వచ్ఛమైన శుభచార చేయబడుచున్నది. యీ కంపెనీ వారి అనేక వోల్టేజీలను చేయబడుచున్నది. విద్యేయలనుండియు శుభచారకుగాని యీ కంపెనీ వారి యితర వోల్టేజీ తయారయ్యే శుభచారకుగాని యిది ఏమియును తీసిపోక చాలా శ్రేష్ఠతరముగా వుండును. యిందులో మొదట బారీచేయించబడిన పేర్లు యీ వర్క్సు పూర్తికాబడినవి. యింకా మరొకన్ని పేర్లు బారీచేయబడుచున్నవి. ఈ వర్క్సును జరిగిన డ్రైక్టర్లు మీటింగులో నిర్ణయించబడినది. దును యిప్పుడు పేర్లు వేరువేరుగా కింద అవకాశము ఏర్పడుటకు కార్లమైంది యివియున్న కర్మలోనే పూర్తికాబడును. అయిన ఎరికిని పేర్లు యివ్వబడలేదు. కాబట్టి నవరూ కర్మలవలెను. వివరములు కంపెనీ అఫీసు వ్రాసి తెలుసుకొనవలయును.

క్రిష్టాపుగర్ వర్క్సు, లిమిటెడ్

తపాల పెట్టె నెం 11 మచిలీపట్టణం.

కలరా మాత్రలు

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు నెల రూ 0-6-0.

ఆమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

శ్యామా సుందరము

ఒక చక్కని నవల

గ్రంథకర్త : ఒంతలి నత్య నాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాంద్రదేశమును కలవరపఱచిన

రంపయుద్ధము

నకు సంబంధించిన నవల. కథాసందర్భములు, వర్ణనలు, రంగములు, పాత్రలు హృద్యములై చిత్రము నాకర్షించును

డిబ్బీ పైజా ౧౦౦ పేజీలు : నెల రూ 1-0-0

ఒకేసారి మొత్తము కొనుగారుకు కమిషన్ ఇవ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మదరాసు

భారత శాసనసభ

ప్రభుత్వమువారు 8181 నం॥ 3 వ రిగ్యులేషనును, నిర్బంధ చట్టములను సమర్థించుట!!!

రంగారాజుగారి తీర్మానము శుక్రవారమువరకు నిలిపివేయబడుట

టెలిటోరియల్ ఆర్జిలరీటాపలముల నేక మొనర్పవలెనను తీర్మానము మూలవ్యాపండితుని సవరణ కోర్కె నంగీకరింపబడుట

ఫిరీ, ఫిబ్రవరి 5:- గాంధీ విడుదలను గూర్చియు వం స్మరణ ప్రదానమును గూర్చియు, కావించబడునట్లు తీర్మానము లపై చర్చనకు కాలమంది ప్రేక్షకులు వచ్చిరి. ఆసెట్లీ సమా వేశమునకు 1 1/2 గంటలకు పూర్వమే ప్రేక్షకులు స్థానములకై త్రొక్కి సలాద జొచ్చిరి. 10 గంటలకు సరికి స్థానము లన్నియు వ్యామిమకొనబడిన. ఇది గంటల తరువాత వచ్చినవారందరకు కూర్చుల వెనుక నిలువబడిరి. విశాఖియ ప్రీతియ భారతీయ ప్రీతియ చాలమంది వచ్చిరి. లాలా లజపత్ రాయ్ ను ప్రకటించుకొని గాంధీ గారు (నేన తాముకా నెవ్వరినీ ఆర్. రావ్ గారు ప్రేక్షకులుగ వచ్చిరి. రాక్షసులను నిందింపమను, కథన వచ్చుటకు పూర్వము ప్రేక్షకులలో చాలమందికి తమ్ము నచ్చటి కాన్సిలించిన తీర్మాన ములలో చేసినను నూడ చర్చనకు దని తెలియ దయ్యెను. రాక్షసునిధానముయొక్క సవరణను గూర్చిన తీర్మానము అధికారాధికార సభ్యుల యంగీకారము ననుసరించి తనివారము వాటికి నిలిపివేయబడిన. గాంధీగారు విడుదల యగుటచే ఆ తీర్మానమున కవసరము లేదనియెను. చాలమంది కానగభ్యులు హాజరైరి. సరిగా 11 గంటలకు అధ్యక్షు డాను మరపింపెను. ప్రారంభమున అల్లయన్ బ్యాంకు ఖాతుదార్లకు చెల్లించిన మొత్తము

ప్రశ్నోత్తరములు
ఉరియూవారికి ప్రత్యేక రాష్ట్రము

భవకానందరావుగారి ప్రశ్నకు శర్ మాల్హాం పేరీ గారి జవాబు:- ఉరియూభావ వాడుకలోనన్న ప్రాంతములను కలిపి యొక రాష్ట్రము గావించు విషయమున చాలా విషయ సామగ్రి సేకరింపబడినది. కాని జనుల ఆభిప్రాయమును దీ విషయ మధారపడియుండును. ప్రభుత్వము వారికి ప్రజల యభిప్రాయ మింకను స్పష్టముగ తెలియలేదు. అందువలన వా ప్రారంభము కేగి నివేదికమును తయారు చేసిన సమర్పించుటకై ఇరువు రుద్వీగియులను నియమింప నెంచిరి.

దానిచందుగారి ప్రశ్నకు శర్ మాల్హాం పేరీ గారి జవాబు:- పంజాబులో విధింపబడిన ఆదాయపునన్న అధికమును ఆన్యామును కాదు. ఎక బెట్టలను కొన్నవారు యిరువదిగా పని చేసి పన్ను వసూలు చేయువారిని ప్రతిఘటించుట నిశ్చయము.

సర్వ ఫిరీటు అధికారము తగ్గించుట

డాక్టర్ గౌరగారి ప్రశ్నకు హోం మెంబరుగారి జవాబు:- వైస్రాయి సర్వ ఫిరీటు అధికారమునకు మితితేర్చుచు విషయమును గూర్చి ఆసెట్లీ వారు గావించిన తీర్మానమును ఇండియాకుంట్రిగారికి పంపిరి. వారు యీ తీర్మానముపై చర్చ జరుప నక్కరలేదనిరి.

డాక్టర్ గౌర్:- ఆ యీ తీర్మాన ప్రభుత్వమువారిచే నెవ్వరు వంపబడెను?

హోం సభ్యుడు:- ఆసెట్లీ వారామోడించిన కొలది కాలముకే.

డాక్టర్ గౌర్:- ప్రామాణ్యము లగు తీర్మానములకు ఇండియాకుంట్రి ఎవర కాలముకు బహు విచ్చును?

హోం సభ్యుడు:- ఒకప్పుడు త్వరగను, మరియొకప్పు చాలస్వముగను బహు విచ్చుచుండును.

సుప్రీము కోర్టులు

భారతదేశమున నుపి:కోర్టు తేర్చుచు విషయమున డాక్టరు గౌరగారి ప్రశ్నకు జవా బిచ్చుచు శర్ మాల్హాం పేరీ గారు ఈ విషయమున స్థానిక ప్రభుత్వములకును, హై కోర్టులకును భావతీయ్యాగము స్థానికాధికారులకును శీరాభి ప్రాయము వదులవలెననియు, స్థానికమును విషయమున కూడ సెస్సు రాగలదనియు ప్రీతి కాన్సిలు సమావేశమై దర్బారుల సెస్సుసభాసమాన వ్యాపారాధిపత్యమును ఉండ దిగివచ్చుటకు దొరికినట్లు కట్టిపెట్టు ఇప్పటి కందర్బములలో నుపియ కొర్టు తేర్చుచుట అనంతము మనయు తెలిసిరి.

తంజి తపాలా పారములపై ప్రకటనలు

పోస్టల్ స్టాంపు పుస్తకములపైను వేయబడు ప్రకటనల మూలముగా నం॥ నవం 12 వేల య్యూను 500 య్యూను వరుసగా లభించు ననియు, తెలిగివ ఫారములపైను వేయబడు ప్రకటనలను నం॥ కి లక్షయాపాయము లభించు ననియు ఈ మొత్తము తెలిగివ ఫ్రాంకింగు పోస్టు ఫారములకు అచ్చెనకొలది హెచ్చుననియు డాక్టరుగారి ప్రశ్నలకు సమా ధాన మొసగబడిన.

అల్లయన్ బ్యాంకు ఖాతుదార్లకు చెల్లించిన మొత్తము

శర్ మాల్హాం పేరీ గారు. 1923-వ దింబంబకు వరకు ఇ-పీజిల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియావారు అల్లయన్ బ్యాంకు చెల్లుబడి దారులకు ఈ వేతమున 883 లక్షల రూపాయలను ముజగా ఇచ్చిననియు, యూరోపులో నెంత ఈయబడినదియు విశాఖియులకు భారతీయులకు నెంతెంత ఈయబడినదియు ప్రభుత్వమువారికి తెలియదనియు డాక్టర్ గౌరగారికి తెలిపిరి. ఎన్నికలలో అనర్హులను తొలగింపవలెనను అర్జీలు

ఎన్నికల విషయమున ననర్హులను తొలగింపబడిన దని 5 నుడు అర్జీలు చెల్లుకొనిననియు, 4 నుడు అర్జీలు నిరాకరింప బడిననియు, ఒకరి విషయమున ననర్హులకేదని నిర్ణయించబడి ననియు, అర్జీలు చెల్లుకొన్నవారే తమ విషయమును విచారంగ వరచుకొను రనియు శర్ మాల్హాం పేరీగారు డాక్టరు గౌర గారి ప్రశ్నకు జవా బొగిరి.

వేయగారు:- అర్జీ తేనువ ఎరి యనర్హుల పై తొలగిందిరా?

హోం సభ్యుడు:- లేదు.

1818 నం॥ 3 వ రిగ్యులేషన్ ఇతర నిర్బంధ చట్టములు

వైవిధ్యమును గూర్చిన డాక్టరుగారి ప్రశ్నకు శర్ మాల్హాం పేరీగారి జవాబు 1818 నం॥ 3 వ రిగ్యు లేషనును కమిటీవారు తమ నివేదికను నందలి 18 వ పేరాలో తెలుపబడిన యవసరములకు విశేషమునందే దొమిని ఆనున సంగీయింబుటకు ఉంచవచ్చు ననిరి. ప్రభుత్వము వారి కమిటీవారి నూచన సంగీకరింపిట్లు ప్రకటించిరి. రిగ్యు లేషనును సరిపెండుటకు ప్రభుత్వమువారి దివంగ కానము గానింపలేదు. ప్రస్తుత సందర్భములలో కావించ వలసములేదు.

వేయగారు:- భరతవర్షమున సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత పరిపాలన తేర్చబడినందుల నిట్టి అసహ్యములకు రిగ్యులేషనుల నుడయోగించుట తప్పునను కాదా?

శర్ మాం పేరీ:- ఇది వ్యక్తతైలిప్రాయమునకు సంబంధించిన విషయము.

నియోగిగారు:- ఈ విషయమున ప్రభుత్వమువారు కమిటీవారి అధిక సంఖ్యాకుల ఆభిప్రాయమును మన్నింప దలసలేదా?

శర్ మాం పేరీ:- సందర్భములను మనసరి వరకు కమిటీవారి నూచనపై ప్రభుత్వమువారు చర్చ జరిపియో యుండిరి

పండిత మాలవ్యాగారు:- రిగ్యులేషనుల ప్రకారము చర్యలకు పాత్రులైనవారిపై పాత్రాగణ చట్టములైన ఏల చర్య జరుపబడలేదు?

హోం సభ్యుడు:- ఈ ప్రశ్న కరకావలెను. కాని నేను దానికి జవాబునుటకు సునిధుడనైయున్నాను. కార్మికే, రోజులుపై, ప్రభువులయొక్కయు మొన్నతెంగలో కానన సభలో లిట్లు ప్రభుత్వయొక్కయు నుడబ్యాంకులను గా సభ్యుడు చదివినవో పై చర్యలకు కారణములు తెలియగలను.

పండిత మాలవ్యాగారు:- ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఆభిప్రాయమునకు కావలెను. గవర్నరుల ఆభిప్రాయముకాదు. హోం సభ్యుడు:- స్థానిక ప్రభుత్వములలో నివిషయమున మేమేకీభవించెదము.

డాక్టరు గారు:- ఈ మధ్యజరిగిన నిర్బంధ చర్యలకును కమిటీవారి నూచనమును సమన్వయ మెట్లు ప్రభుత్వమువారు తీర్చెదరు?

హోం సభ్యుడు:- సమాధానము తదురువరకు మాన్దాం తరము లేదు.

కాడ్ గారు సభ్యుల బ్రాతిగ్ ఆలవెన్సుల సంకతి యడిగిరి. వేయగారు కొందరు సభ్యులు 1 వ తరగతి రైల్వే రేటులపైనే మూడవ తరగతివారు కొందరు తరగతిలోను ప్ర యాణము చేయుచున్న సంకతి ప్రభుత్వమువారు తదురువరా యని యడిగిరి.

సరిమాద్దు అల్లయలు

శర్. సి. రాయగారి ప్రశ్నకు విశేషాంగ కార్యదర్శి జావెల్ గారి జవాబు:- ఇండియావారు గాంధీగారు సరిమాద్దులలో జరిగిన అల్లయల వివరములు.

1919-20 నం॥ లో 824 సార్లు, 1920-21 లో 288 సార్లు, 1921-22 లో 129 సార్లు, 1922-23 లో 78 సార్లు, అల్ల యల జరిగెను. సరిమాద్దు ప్రభుత్వమువారికి కొన బ్ లాండ్ కోట్లలో అల్లయల మూలముగ కలిగినంతలందర ఇప్పుడు పరమించి నది. ఈమతము నేచ్చుగా నున్నంతవరకు అధికారులకు ఆకు రతము తొందరయు కలిగెను. ఎక్కువమంది కాకలివాండ్రు నేర్పరములయొక్క కొనబ్, బొమ్మ కాంక మెట్లు పక్క నున్న స్థలమును పుచ్చుకొని తీగలలో అడ్డుంబు వేయబడి వచ్చెను. సాధ్యమైనంతవరకు సింధునికావల రాతివేళ్ల రైల్వే సడవుట తాత్కాలికముగా ఆపివేయబడిన.

రంగారాజుగారి తీర్మానము

రంగారాజుగారు ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టమునకు సవరణను నూచించు తమ తీర్మానము నుడపాదించిరి. శర్ మాల్హాం పేరీగారు తీర్మానమున సవరణము సరగా వుండక పోవుటచే రాదు లోపల నుండియు తరపునను సంపదించుకొను మంత్రి ముయు సభ్యుల ఆభిప్రాయము ప్రభుత్వమువారికి సరిగా తెలియుట ఆవసర మనియు అట్టి తీర్మాన నుడపాదించుట నుంబుచే కుకవారమువరకు తీర్మానముపై చర్చ నిలిపివేయుటకు తా మంగీకరింతుననియు (పరి, సరి అని యొకసభ్యుడు పత్తెను) పలికి చర్చ నిలిపి వేయబడిరి. దాని కందరు సంగీకరించిరి.

మన్యుఖంకెట్టిగారు గాంధీగారి విడుదలను గూర్చిన తమ తీర్మానము నుడపాదించుట తేదని తెలియజేసిరి.

నియోగిగారు రైల్వే నైశాన్యును సాధారణపు నైశాన్యు నుండి విడదీయవలెనను విషయమున ప్రభుత్వము వారు గావించిన నూచనము ప్రకటించవలెనను తమ తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు తమ నూచనము సభ్యుల కందకీయదు మని తెలుపుటచే నుడపాదించుట తేదని తెలియజేసిరి. ఈ సమయము నకే చాలమంది ప్రేక్షకులు సభాభవనమునండి వెడలిపోయిరి. అగ్గలరీ, టెలిటోరియలు దశము లనేక మొనర్చుట

తరువాత వెంటపలి రాజుగారు తమ తీర్మానము నుడపాదించిరి. (ఎ) దేశమునందు కాంతిని కాపాడుటలో నివిలు అధికారమునకు అందగ నుండుటకును, రిగ్యులరు నై్యమునకు వెక కెందర ప్రాకారముగ నుండుటకునగాను, ఇండియాను టైలటోరియలు కటాలమును, అగ్గలరీ కటాలములను ఒకటిగా కలిపివేయవలె ననియు, విభులయింతును, హక్కులయింతును సకెటిగిని గలది తేదకుల తొలగింపవలెననియును. (బి) కాంతి సమయములకు ప్రస్తుతమునిర్ణయించబడిన రిగ్యులరు నై్యములో సమయ సభ్యులకును సంవత్సరమున 10 వేల చొప్పున ఈ కటాలములయల సరిక మొనర్చుచుండవలె ననియు (సి) ఈ కటాలములను సైనిక కార్యములకు పయోగపడునట్లు తగిన కరిగీయ నొసగుటకు గాను అవసరమగు భవనము ప్రత్యేకింప వలె ననియు మిలిటరీ న్యాయమునం దామొత్తమును తగ్గింపవలె ననియును తీర్మానము గొడుచున్నది.

రాక్షగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు, వాతిభేదముల తొలగించుట యొక్క అవశ్యకతను గురించియు భారతదేశమున వాతియొద్దొక్కము గలిగి స్వపరిపాలనకుండు సీరియమడగా నిల్పు దింక భేదమును వేయవలయు ననియు నుడిగిరి. అగ్గలరీ నువలి కార్మిక ప్రభుత్వమువారు భారతీయులను విశ్వసింపిరి. అగ్గలరీ కటాలములలో కొరి తేర్చుకొనవలెననిరి కొరికరించెదను. ఈ తీర్మానము సంగీకరించి ఆచరణలో పెట్టి యెడల సైనిక వ్యయము తగ్గవలదు.

మంజువాణీ ముద్రాక్షరశాల, ఏలూరు.

స్టేటు కౌన్సిలు

కెన్యా ఇమ్మిగ్రేషన్ బిల్లును గురించి చర్చ

ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనము

ఫిల్లి, ఫిబ్ర 6:— స్టేటు కౌన్సిలు ఈ దినమున కొలదికాలము మాత్రమే సమావేశమయ్యెను. సామాన్య సమావేశము వారి తీర్మానము ననుసరించి, సామాన్యములలో భారతీయుల స్థితిని గురించి అధివేశక కార్యాలయమువారిలో చర్చించు సంఘము భారత ప్రభుత్వము వారిచే నియమించబడి, ఆ సంఘమువారు, కెన్యా సమస్యకు, అచ్చటి భారతీయుల స్థితిగతులను బాగుగా విచారించి అధివేశక కార్యాలయము వారిలో చర్చించుటకు కెన్యా ఇమ్మిగ్రేషన్ బిల్లును కెన్యా కాన్సలరులో చర్చించుటకు అనుమతములను గాన గోరుచు సెత్తగా ఉపపాదించు తీర్మానమువై చాల యత్నావళి మగు చర్చ జరుగు నని తలచబడెను.

కాని కెన్యా సమావేశమైసరితే కలస కాభాసభ్యుడగు సర్ బి. ఎన్. కర్మగారు లేచి అట్లు నడిచిరి. ఈ తీర్మానమును గురించి నేనొక ప్రకటన మొనర్చుననియున్నది. భారత ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడు సంఘమువారి విషయమును విచారించిరి. భారత ప్రభుత్వమువారికిని, అధివేశక కార్యాలయమువారికిని నివేశక సంప్రదించు నీ ఇమ్మిగ్రేషన్ బిల్లు నాసి యుంచునని భారత ప్రభుత్వము వారిచే అధివేశక కార్యాలయము వారికి వ్యధముగా వెలిపిరి నేనిది మా కొక ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు వెలిపిరి. కొత్త బిల్లు తయారుచేయుటకు నని నిశ్చయించుచు అట్లు జరుగుచున్నది గాన నెట్టి స:ఖమును నియమించుననియు భారత ప్రభుత్వము ఇప్పుడు తలచుచున్నది. ఈ సంఘమువారు లండనును సమావేశమై ఈ విషయమును చర్చించి అధివేశక కార్యాలయమువారిలో చర్చించుటకు ఈ విషయమున నేనియు మొనర్చుచు నని నే నెంచుచున్నాను.

సెత్తగాడు:— అధివేశక కార్యాలయములో చర్చించుటకు నియమము సంఘమును వెంటనే నియమించునని విషయము చర్చ, అప్పుడు సర్. కర్మగారు గావించిన ప్రకటనయును విశేష మేమియు లేదు. కా తీర్మానము ఒక్క ఇమ్మిగ్రేషన్ బిల్లు నొనర్చునని మూలముగా, ఎన్నిక ప్రాతినిధ్యవాక్కుల గురించినాడె వెలుపుచున్నది.

సర్. బి. ఎన్. కర్మ:— రాజకరినిధి యధాస్వామ్యమున వెలిపిన దానికంటె నీ భారత కార్యకర్తలకుం తి ఇచ్చునని యెంచు అధివేశక వెలుపుచున్నది. సంఘమువారు, అధివేశక కార్యాలయమువారిలో చర్చించు గలుగుటకు నేమియు మొనర్చునని ఈతొలివార్తలను బోధించుచున్నది.

సెత్తగాడు:— అయితే ఈ సంఘమువారు ఎన్నికవాక్కులగురించి చర్చించెదరా?

సర్. కరసింహాకర్మ:— చర్చించెదరు.

సెత్తగాడు:— కాని కొత్త అధివేశక కార్యకర్తలను ఎంతైన జర్నలిస్టుల సంఘమువారిని దర్శించినప్పుడు సర్ ప్రాన్సి థీసగారడెక్కడ ప్రత్యుత్తరమొసగుచు కెన్యాకుం ఎన్నికవాక్కుల గురించినవిషయము పూర్తిగా నిరకడిపోయినట్లెంచుచున్నాను. ఈ విషయమున రాజకరినిధి యధాస్వామ్యము, నిరకడిపోయి నుండెను. అందుచే నిభయము.

సర్ కరసింహాకర్మ:— ఎన్నికవాక్కులని లిటిగేర కే కానన మొనర్చునని, ఇంకేమైన మార్పులు సాధ్యమును నెడల వాని నిరంఘమువారు ప్రత్యేకముగా చర్చించెదరు. మన యెదుటనున్న తీర్మానములో ఎన్నికల ప్రాతినిధ్యవాక్కులను గురించిన ప్రశ్నే లేదు.

సెత్తగాడు:— కర్మగారు ప్రకటన మొనర్చిరి. కాన నేని సా తీర్మానము నుపపాదించెను.

ఆర్. పి. కరండికరుగా రొకచిన్న తీర్మానము నుపపాదించిరి. కాని సర్ వక్రీగారు బలముగ ప్రత్యుత్తర మొనర్చినచో వాత సా తీర్మాన నుపపాదించునని నెడల. అంతటితో సభము గినును. తిరిగి సోద వారమున సమావేశమగును. ఆ సమయమున మూడు తీర్మానములు చర్చించబడును. (అ॥ అ॥)

దంతశాల మార్గ

కల సేనా 1-3 0-3-0. వి. పి. సనా 0-14-0
దంతశాలకు కైత్రము, రసపట్టు, పుట్టిపప్పులు, కుట్టిన కదిలిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగల చోట దూదని మయలో తడిపి పెట్టిన నొప్పి వెంటనే పోవును. జమ్బూతాలజననము దీనిలో ముఖ్యము. మౌంబాంబు.

తోటల వ్యవసాయాభివృద్ధి సంఘము

పుష్కరప్రదర్శనము

ఈ సంఘమువారు చేసిన వృద్ధి పుష్కరప్రదర్శనము నెండువార్ల కెక్కిరి రోడ్డువెనుక వర్సరీ గార్డెన్సులో ఫిబ్రరి 28 24 వ తేదెలలో జరుగును 21 వ తేది ఉదయం, తల్లింగడన్న ప్రత్యేకీగారు బహు మతుల నొసంగెదరు. బాసాట్టా సోదరుల 10 పెన్ సారు అల్పాచారముల నొసంగెదరు. వ్యాధువాంఛనముం దును.

ఈ ప్రదర్శనమునందు ప్రత్యేక విషయ మేమన. (1) ఇదివరకు కంటె యియోను యెక్కడ విజయం బహుమతి లొంగుబడును. 24 పెండిగిన్నెలు ఒకకుర్తకరకము, 45 పెండిగి, 88 కల చువకరకములు బహుమతులుండును. గోలెములలోనుంచి పెంచు పూలమొక్కలకు కింద పేరుకంటె అధిమముగా యిసాకి 9 పెండిగిన్నెలు బహుమతములుగా నీయుబడును. గోలెములలో పెంచు ఏకవాన్తిక చీపులకు పూల మొక్కలకు 21 పెండి, కంచు చరకము కాక అధిమముగా నొక గన్నె బహుమతి యుండును.

(2) "కట్టుపట్టు" పూలగుత్తులను పేరిటెల్లలై నవరు టయంతు శ్రీలలో చక్కగ నమర్చుటకు వారలకు ఒక పెట్టి గిన్నె, పెండి, కంచుచరకము లిచ్చుటకు.

(3) కేకమైద్యమునకు సంబంధించిన మూలకలను, ఓమ ఘటలను పెండి కాపువారికి దా॥ ఎ. కట్టిగిగాడు ఒకంగాడు చరకము నిచ్చెదరు.

పూలతోటలకు బహుమతములు: 1 ఎకరమునకు మించిన పూలతోటలో యెక్కడవరుచీయుగా నున్నవాని ఒక పెట్టె భారతజిగిన్ని నిచ్చెదరు. ఒక ఎకరమునకు తొపుగానుండువా డి: ఒక పెండిగిన్నె నిచ్చుట.

ప్రదర్శనమునందు అచ్చుకరును ప్రదర్శనము కాపువారికి రూ 100 విలువగల పెండిగిన్నె యిచ్చుటకు.

అట్లు కేయటకుల యా సంఘమువారు పుష్కరప్రదర్శన ము యియోనును యిచ్చుండును అతివిశిష్టముగా జరపుటకు వ్యవస్థ చేయుచున్నారనుట స్పష్టము.

పూలతోటల మదెము

ఫోర్టునెంట్లు కాకి 10 మైల్ల యాదరణలోనున్న పూలతోటలన్నిటిలో ఏ. వి. అను రెండు తరగతులుగా విభజించబడును అందు చిన్నవియును వి. తరగతివాటిలో యెక్కడ రవడియుక మగువానికి వి. కనకయ్యచెట్టి కంటెనెవారు పెట్టెపెండిగిన్నెలు బహుమతిగా నిచ్చును. కరుసగా అమూడెండ్లు గలవానిని కాకి 1 యిది స్థిరముగా నీయుబడును. ఈవర్షముండు కృతార్థులగువారికి యెదుటకాయెట రూ 100 విలువగల బహుమతులు కాక్య రముగా నీయుబడును.

ఫిబ్రరి 12 తేదీలోపుగా పరిశ్చ ముగియును. ఫిబ్రరి 9 వ తేదీతో గజిపడవ తోటలసంఖ్య చేర్చుకొనుట ముగియును.

ఇతరవిషయములు వెలిపి గోరువారు, గా॥ కార్యకర్తల ఎక్కి-చార్జీకల్లుకు సాసయిటి. లేకాంపేట; కుడరాను, అని వాయవరెను.

ఒక యోగ ప్రమాదము

మద్రాసు, ఫిబ్రరి 6:— మార్పులో నున్న "నాకుమె కెల్లాకు" అను యోగదైవ జీవీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు ఒక ప్రమాదము జరిగి రానున్నామి అను కూలివాడు చని పోయెను. ఎ. ఏ జోన్న అను ఒక ప్రధానోద్యోగిని మరి మగ్గురు కూలిలకును గాఢములు కలిగెను. వీరిని వెంటనే ఆంబు లెన్సు గారులో వైద్యులకు తీసికొనిపోయిరి. (క్రొవలో మన్నా అను మహమ్మదీయ కూలివాడుకూడ చనిపోయెను.

17-2 నాంధ్రుడు కైటలు బరువుల ఒక యింజను చట్టమును కైక తేర గొట్టుచుండగా అడ్డమాలము విరిగి తేరచాక కొయ్య మిదపడెను. యింజను చాల బరువునుటచే అడ్డమాలము తేరచాక కొయ్యమును విరిగి క్రిందపడెను.

ఎన్.ఎన్. "నాకుమె కెల్లాకు" ఓడ క్రిందటి నెలమున మార్పులోనికి వచ్చెను. సరకులను యిప్పటివరకు దింపుచునే యుండిరి. ఈదినున కలకత్తాకు బయలుదేర తలసినది. ఇంతలో ఈ ప్రమాదము సంభవించినది. (అ. (వె.))

సర్ మూల్ కార పోయిలి

ఫిల్లి, ఫిబ్ర 6:— సర్ మూల్ కాం పోయిలిగారు మార్చి నెలమునకు సెలవునొక వర్ణము. (అ. (వె.))

బులుసు సాంబమూర్తి గారు

హైకోర్టువారి ఆ త్తరువు

ఇన్ను పురి హైకోర్టుగా న్యాయవాదుల చట్టముయొక్క 18 (ఎన్) సెక్షనుక్రింద నోటిసు

మహారాష్ట్ర బులుసు సాంబమూర్తిగారికి

పుష్కరము పీడకు కాకినాడ,

బులుసు సాంబమూర్తి అనే మీద పుష్కరముపీడలై యుండి గోదావరి జిల్లాలో ప్రభుత్వాధికారమును ధిక్కరింపుచు చెప్పుచు అసహాయాద్యము ప్రచారమునకేసితి గావునను, స్వరా జ్య ధ్యమునుగూర్చి 1921 డిసెంబరు 8 తేదీన గోదావరిజిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారిసంగిన ఉత్తరవునుమీదనుడ ధిక్కరించితి గావునను (2) కిమినలు ప్రాసీజక్తోడు 107 సెక్షనుక్రింద జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గారు మిమ్మునులిది ధిక్కర సంకర్షణకు కారణిల్లుటగాను 250 రు చొప్పున 500 రూపాయలకు రెండు నెలలకంటె కాండుల నిర్వహి అడిగినప్పుడు అట్లు కాండి చ్చుటకు నిరాకరించినందున 1921 సం॥ యం. సి. నెం 81 ప్ర కారము 1 సంకర్షణకు విడిఖయచుమారు విధింపబడితి గావు నను ఇట్లుండచుకొనుటకున హైకోర్టువారి డిసిమిలీ కాండిక్షన్ నుక్రింద విచారించబడుటకు మీరుకగుదరని హైకోర్టువారు తలంచుటకును యిట్లు మిమ్మునుందుకు విచారించుటకుడో కారణము చూపుచుని మిమ్మునెటుచుదు హైకోర్టువారు న్యాయవాదుల చట్టముయొక్క 18 (ఎన్) సెక్షనుక్రింద మీకు నోటిసును వచ్చుచున్నాడు.

1924 సం॥ మార్చి 10 దినమున ఉదయం 11 గంటలకు హైకోర్టువారు యివిషయమును విచారించుటకు ప్రారంభింతుర నియమ అడిగినను మీరక్కడముగాగాని పీకేరు ద్వారాగాని కచ్చి, మిమ్మునట్లు యెందుకు విచారణ చేయరాదో తెలుపు కొనుటకు మీరు న్యకంఘునయియును మీరలెలిసి కొనవలెను.

(ఉత్తరవులన)

సబుఅసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారు,

24 జనవరి 1924.

అపిలేటు నైదు.

లెఫ్టెనెంట్ కలనల్ గ్లెన్ కాలిన్సునేరము

కూలాయి రి ఫిబ్రరి:— మొలాయి హైకోర్టు కిమినలు పెన్సన్నలో న్యాయమూర్తికాపుగారి యెదుటను యూరిపీయను లతో కూడుకొనిన ప్రత్యేకకారి యెదుటను విచారించ బడుటకు లెఫ్టెనెంట్ కలనల్ గ్లెన్ కాలిన్సుగారు తీసికొని రావడెను. ఫిల్లాడి తరపున విల్లింగు గారితో కూడ అడ్వోకేటులైనరలు వచ్చెను. మద్దాయికరపున వి. జే. జే. కాయి గారు వాదించిరి. మద్దాయి రెండు నేరములకు విచారించ బడెను. ఒకవోట ఆగ్రాలోని మెస్సెజ్సు గోషిలాల అందు నున్న వారిలోను కేకావోట భూంబాయిలో మహమ్మదాలీ ఆ ను అరస్ట్రీ ముత్యాలకర కునీతోను రక్తము ముటులు చెప్పి కరివ ద్రునుండి 9 నగలు, ఒకపచ్చును ఒకముత్యపుచిప్పును తీసికొనెను. ఇందువలన యిరుడు మోసము చేసెనని నిందమోపబడెను. మోసము చేయుటయందు మి సెను అరసెను, మి సెను ముట్టుతో కుటుకె సెనని 114 సెక్సును క్రిందపూడె యిరుడు నిందమోడ బడెను. ఫిల్లాడిని కరివీచేసిన కరువార వాయవా నేను బడెను.

మధురలో కలరా

ఫిబ్రరి 4:— మధురలో కలరా పూర్తిగానున్నది. కడ దిన కొన్ని కోజులలో 180 మంది కలరా రిగిరి 100 మంది చనిపోయిరి. (అ (వె.))

మైలవరం బాలభారతి సమాజము వారు

రాధా కృష్ణ

1924-వ సం॥ ఫిబ్రవరి 9-వ తేది శనివారము రాత్రి 9- గంటలకు విక్టోరియా పురఘంధిరమున (తెనుగున) ప్రధర్మింతురు.

పురధులకు:—రు 4, 3, 2, 1, అ 8. శ్రీలక:—రు 3, 2, 1, అ 8.

కె. వీరయ్యపంతులు, మేనేజరు. డాక్టరు వట్టాభిరామయ్య, కార్యకర్త.

హుంబుడ ఉదయము 8 గంటలండియే టికెట్లు దొరకును.

శ్రీ గాంధీ మహాత్ముని విడుదల

అఖిల భారత ప్రార్థన దినము

మౌలానా మహమ్మదాలీగారి సూచన

దేశమునందంతటను ఒక్కదినముననే ప్రార్థనలు జరుగవలెను. ఆదినమును నిర్ణయించి తెలిపెద మని మహమ్మదాలీగారు నుడివెరి.

సామాన్య వైద్యశాలలో 5 వ తేదీని జరిగిన విశేషములు

5 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు స్వకీయ విలేఖరి పూనానుండి బొంబాయి క్రానికలు పత్రికకు తెలిపినట్లు నిలువతెలిపెను.

గాంధీ మహాత్ముని విడుదలచేసినవారైన బొంబాయిలో తెలియగానే మౌలానా మహమ్మదాలీ, నేటు రిజిస్ట్రార్ జనరల్, మహాత్ముని కార్యదేహుడు, జీవరాజువాస్, తల్లెల్లి మూరాజు, మరాఠా సతీయజిగాయకు మరెవరినైనను ప్రభుత్వమును ఎక్స్ ప్రెస్ లో బొంబాయినుండి పూనాకువచ్చి వెంటనే సామాన్య వైద్యశాలకే మహాత్ముని సందర్శించిరి. వాడుక చుట్టూ సరికి మహాత్ముడు వారింజనములను భుజించుచుండెను. వారింజనము దినుచు వచ్చిరా యని మహమ్మదాలీగారు మహాత్ముని హాస్యపాడెను. మహాత్ముడుగూడ నరసముగానే ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. బొంబాయి నగరవాసులకు ప్రభుత్వము వంపిన అభివృద్ధి సుదేశమును మౌలానాగారు చూపుచువారు మహాత్ముని విన్నవించిరి. నేటు ఛోటాసిగారి సుదేశముగూడ మహాత్ముని కరిగించిరి.

“ఈ తేదీ మొదలు ఆరువారములకు తక్కువ గాకుండు నేటి వైద్యశాలలోనే యుండును. పిమ్మట నెలకేగునదియు నేనింగను నిర్ధారణ చేయలేదు. నన్ను చూచుటకు ప్రయత్నమునలకులోనై పూనా నగరమునకు వచ్చుటకంటె తీరిక కాలమున రాట్టముపై నూలువడికిన నాకు చాల నీత్రోషముగా నుండును. ఖద్దరును వ్యాపిపచేయునను నదియే నాసందేశమని” మహాత్ముడు తెలిపెను.

“5 వ తేదీ ఉదయమున రిజిస్ట్రారు సివిల్ సర్జను కల్లు అమావకు గారు విడుదలవారైన వారికిరిగించిరి. ఇదివరకు నన్ను ప్రధానభవనమున మేడమీద కొక వార్డులో నుంచి విడుదలవారై వెళ్లియెడిది గాన చాలమంది నన్ను చూచుటకు వచ్చెదరని నన్ను వైద్యశాల ఆవరణలోనున్న యొక ప్రత్యేక కుటీరమునకు మార్చిరి. నేడు మొదలు నేటి వైద్యశాలలో నన్ను యితర రోగులతోపాటుకరిగించెదరు. ఇంకవరకును ప్రభుత్వాధికరణము వారు నన్ను వైద్యశాలలో చాల వారుగా వాడరించిరి. గాయము మానుచున్నది గాని ప్రక్కకు తిరిగి నపుడింకను కొంచెము నొప్పికలుగుచునే యున్నదని” మహాత్ముడు నడివెన. మహాత్ముని విడుదలను నానామతో ఆనందముగానే కనబడుచున్నాడు.

“దేశీయులందరూ ఏక కాలమున ప్రార్థనల నొనరించుట కొకదినము నిర్ణయింపవలెనని మౌలానా మహమ్మదాలీగారు సూచించిరి. ఆ తేదీ నింకను నిర్ణయింపలేదు. కాని నేడు మధ్యాహ్నము ప్రకటించెదరని తెలుచెదను. “మహాత్ముడు అజ్ఞేరునుండి వచ్చుచుండగా అరెస్టు చేసిరి. కాన మహాత్ముడు మరల మొట్టమొదట అజ్ఞేరుకే వెళ్లవలెనని” మహమ్మదాలీగారు మహాత్మునితో చెప్పిరి. మహాత్ముడు మామముతో సంగీకారమును తెలిపెను. మహాత్ముడు భండారము నొసంగవలెనని యొకరు సూచి పగా “నా మొదటి సందేశము కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడుగను మౌలానా మహమ్మదాలీగారికే” యని

మహాత్ముడనెను. మౌలానాగారు మందహాసముతో దాని నామోదించిరి. మహాత్ముడు మరల స్వేచ్ఛను బడసెనను నానంద మచట నున్నవారందరి చదనములను వెల్లడియెనది. మహాత్ముడు ఖులాసా నవ్వచు వారందరితో హెచ్చరికతో సంకసేపును మాటలాడుచునే యుండెను. విడుదల ప్రకటనముతో 4 వ తేదీ రాత్రి వెలువడిన బొంబాయి క్రానికలు పత్రిక అవసరసంచికను, పత్రికను, మహాత్ముని కొసంగి యీ పత్రికలను చదువుటకు మిశ్రభ్యుతర మేమైనకలదా? అని యడిగిరి.

నేటినుండి నా కెట్టి అభ్యంతరమునులేదు

అని మహాత్ముడు నుడివెను. చెరసాలకు వెళ్లివది మొదలు 5 వ తేదీ ఉదయమువరకును మహాత్ముడే పత్రికను చేత నంటలేదు. ఇంత వరకును పోలీసు యూనిఫారమును ధరింపక మామూలు దుస్తులతోనే చెజసాల గుమ్మమువద్ద కావలియుండు పోలీసుభటులు విడుదల జరిగినందుకు నిదర్శనముగా 5 వ తేదీనుండి అదృశ్యులైరి. (బొంబాయి క్రానికలు)

పూనాలో ఉత్సవములు

బహిరంగసభలో నాయకుల ప్రసంగములు

మహాత్ముని ఆశీర్వాద వాడుగానే యున్నది. 5 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ఎక్స్ ప్రెస్ లో బొంబాయినుండి చాలమంది ప్రభుత్వము వచ్చి మహాత్ముని సందర్శించిరి. ఆరాత్రి నగరము దీపావళిలతో నలంకరింపబడెను. ఎస్. ఎం. పరంజిగారి అధ్యక్షతకై 5 వ తేదీ సాయంత్రము బహిరంగసభ జరిగినది. తొలుదొలక మౌలానా మహమ్మదాలీగారు ప్రవ్వసించిరి. మహాత్ముని విడుదల దొరతనమునకు వంకనములను. తెలిపిరి. ఖద్దరు ధరించి నిర్మాణవిధానమును సాగింపు దని ప్రజలను హెచ్చరించిరి. పిమ్మట బి.ఎస్. కాకడే, ఎల్. బి. భోంస్లే, డాక్టరు జగదీశులుగా ప్రవ్వసించిరి. వైద్యశాలవద్ద గుంపుగా మూగవద్దని దేశవాసు గాంధీగారు నడిపిరి. త్యాగ మొనరింపవలెనని మౌలానాగారు బోధించిరి. అధ్యక్షుడు దండ్రియైన సుబ్బాశివరావు జనమర్దమువలన నలసట కలిగినది

5 వ తేదీని చాలమంది వచ్చి మహాత్ముని సందర్శించిరి. సభాపింతులకు ప్రయత్నము జరిగినది. సాయంత్రము తేలకొలది ప్రజలు వైద్యశాలవద్ద చేరిరి. అందులన మహాత్మునికు కొంత ఉత్తేజమున అలంకరణను కలిగినందున వాతావ్రీ కలక నిద్రయెనది. అందులన సుభార్ద పగు విశ్రాంతి అవసరమైనది. ని. 16 వ తేదీ మధ్యాహ్నమునుండి మరల మహాత్మునికు ప్రకాశవంతి కలిగింది. ప్రజలు రాకుండు ఏర్పాటు చేయబడిన. నిన్న గుంపు చేరలేదు.

రై. హ. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి తింతివార్త

“మీరి కను పూనానగరమునకే యుండవలసిన అవసరముతో భారత సేవకను భుజనమున రావలె స్వేచ్ఛగావలెనని నన్ను. నేను రెండుట కామోదించుట సంభూత సభియుగ గౌరవించుటయగును. సభ్యులందులకు చాలకృతజ్ఞు నయ్యెదను. మీరు సేవ చేయు భాగ్యము లభించిపో మా సంభూతవారు భక్తులు లభింతు. సరి పూర్ణా లో గృహ కల అందు

వరకును సందర్శన సంభావనములంగీ కరింపవలెనుట తెన్నయని కవిసంఘముగ నూదించెను.” అని మహాత్ముని విన్నవించుటను విడుదలవారై ఢిల్లీకివేరగానే శాస్త్రిగారు పూనాసేవకనుభూతవారికి తింతివార్త నంపిరి. వారావార్తను మహాత్మునికు విన్నవించగా “నేను దీర్ఘకాల మీ నగరమున నుండవలసివచ్చి నచో సంభూతుం దిరమునే స్వగృహముగా చేసికొందు” నని మహాత్ముడు నడివెను.

వాగుగా నడుకొనునరకును గాయమునకు కట్టుకట్టుకల సిన అవసరము తొలగివరకును మహాత్ముడు పూనానగరమునకే యుండునని తెలియచెన్నది.

దేవదాసుగారి ప్రసంగము

5 వ తేదీ సాయంత్రము పూనానగరమున జరిగిన బహిరంగసభలో దేవదాసుగారు రిట్లు నడిపిరి: “గాంధీ మహాత్ముడు చాల బహిరంగిలో నున్నాడు గాని మీ రిట్టితరణమున మహాత్ముని కందర్శించిన ముంతయిచ్చుచిరి తెలిగించిన వారగుదురు. ఆయన కింకను పూర్తిగా ఆశీర్వాదముకలకేను రెండుకోజులకీర మాత్రములేచినిలవబోవునది మొము తిరిగినది. ఆయన చాల నీరస స్థితిలో నున్నారనుట కదియే నిదర్శనము. గాన మీ యిచ్చును దయతో నానునది విని యాట్టిస్థితిలో మహాత్ముని కందర్శించి తొందరకరిగిన వుండునని నమ్మెదను” దేవదాసు గాంధీగారు నడిపిరి. (కలి తెలి)

ఢిల్లీలో బహిరంగ సభ

జిన్నాగారు రధ్యక్షతవహించిరి

5 వ తేదీ సాయంత్రమున ఢిల్లీలో ఫతేహ్ గృహమున బహిరంగసభ జరిగింది. సభకు చాలమంది వచ్చిరి. మహాత్ముని విడుదలవారై ఢిల్లీకివేరగానే బొంబాయి. “మహాత్ముని విడుదల చేసి రనువారై వినినపుడు కలిగినయోనందము వాటితమునం దిదివరకు వాక్కె యుకలులేదు. ఎట్టి వరకులను కొరకు. దేదముట చాలమ కుండియెను. తినిలం మమో గొప్ప విషయమును ప్రవీణ గలిగితిమి. దేశీయులందరూ కేసీగిడుగూ కే విషయమును కొరకు దొరతనమువారు వానిని తప్పు: నెరకేర్పడరనునదియే అని వయెను. ఇకముందు మనము చేయవలసిన ప్రయత్నములను యోచితిని మా ప్రయత్నము మనకునుదరు (వార్తను). దొరతనము వారెన్నటికిని నిరోధించునని గొప్పకత్తి సంఘకీయే, అందుయే మత్తయి, (ద్విచ్ఛాన్యము). అని జిన్నాగారు నడిపిరి. “మహాత్ముని విడుదలను సభవారా సంభముకు వెల్లడించుచున్నారను” తీర్మానమును అసఫాలీగా రుపపాదించిరి. ఫలపున తీర్మానమునబలపరచిరి. ఇది స్వరాజ్య కక్షము వారి ప్రధమ విజయమునని యొకరును గాంధీగారిని వదిలిగిన నిక దౌర్జన్య విరహితులను న సహ యోధ్యమునను మరల తీర్మానముగా సాగించెదనని యొకరును ను దుడగా వావాక్యమును వివాదాస్పదములని అభ్యర్థుడు వారి నిద్రని మందలించెను. “ఇది ఏవత్తమువారి సభయను గాదు. మహాత్ముని విడుదలకు సంకసమును తెలుపుట కప్పివత్తముల వారు వింటు చేరియున్నార. కాన నిచ్చు డిట్టివిషయముల నీభలో నుదుకనూడదు. మన మందరమును భారత కాసనసభలో ప్రవేశించి కన్వేసించియు గాంధీమహాత్ముని విడుదల చేయవలయునని ఏ: గ్రీమముగా కొరు ముండుట జలసనే దొరతనమువారు మహాత్మునివిడుదల చేసిరి. దేశీయున జరుగుచున్న సభాత్మను దొరతనమువారు క్రద్ధగా కుంకుచున్నారు. ఈవిషయమునందన్న తత్తుములవారు నేకీధవించిరి వారక్ర హించిరి. అట్టిస్థితిలో కలిదొరతనమును చేయలసిన దాని నే యీ దొరతనమువారుచేసిరి అనగా వివేకమును రాననీతిజ్ఞతను వెల్లడించిరి. ఈవిషయము వెల్లవారు సరిగాగ్రహించెదనుగాని ప్ర తివిషయములోను ప్రభుత్వమును విమర్శించుట పాడిగాదని “జిన్నాగారు నడిపిరి. తీర్మానము ఏకగ్రీమముగా వామోదించబడె ను. (అ. తెలి)

హోంబర్లు (జర్కనీ) లో ఉత్సవము

జర్కనీ దేశమునందలి హోంబర్లులోనున్న భారతీయవర్తకము 5 వ తేదీ నచట విడుదలముకన్వనము జరిగి. మహాత్మునికు తమ ఆభివందనలను కందచేయునారి త్వరలో మహాత్ముడు మరల నామోత్తమును విహించి విజయమును బడయవలెనని కగిన సం భూర్ధానాగృహమున సర్వేశ్వరుగా కిచ్చునగా వార్తావార్తలు కొరిసి అమనంద నిచ్చుట బొంబాయి ఆంధ్ర పత్రికను వారికి తిరిగివా ప్రకటింపెను.

చెన్నపురి ఆంధ్రుల యుత్సవము

గాంధీమహాత్ముని విడుదల యవసరమున సంతోషమున వెల్లువెత్తుటకై మదరాసు ఆంధ్రకాంగ్రెసు సంఘము పతాకమున దిన్న సాయంకాలము 5-45 గంటలకు తిరుళ్ళక్కేటి సముద్రతీర భాగమున నొక మహాసభ జరిగెను. మొన్నటి సభవలె, నిన్నటి సభకును అనేకులు హాజరైరి. ఆంధ్ర తమిళ కాంగ్రెసుసంఘముల నాయకులు గాకను, కాసున సభ్యులలో మోతే గంగరాజు గారును, టి. ఆదినారాయణ కెట్టిగారును, హాజరైరి. ప్రారంభ మున అధ్యక్షునియొజన విషయమై ఒకంత కలకలము జరిగెను. ఉపసభ్యులలో లక్ష్మీ నారాయణ కాశ్రిగారు డాక్టరు ఎం. విజయరాఘవులుగారి పేరును అధ్యక్షపదవికి నూచించిరి. కాని డాక్టరుగారు ఖద్దరు వస్త్రములను ధరింపలేదనియు, గాంధీ మహాత్ముని విడుదల సందర్భమున సమావేశమైన యీ పవిత్ర దినమున విశేషవస్త్రములను, నేత్రాలను ధరించి వచ్చినవారొకరు అధ్యక్షత వహించుట యనుచితముగ నుండునని కవానచంద్ర వర్మగారు ఆక్షేపించిరి. ప్రేక్షకులకు సహనముండిన, ఈ డాక్టరు గారే మరెవరికైనాటికి ఖద్దరును ధరించుకొని వత్తురని లక్ష్మీ నారాయణకాశ్రిగారును, జబ్బుల్ హమీదుగారును చెప్పిరి. ప్రేక్షకులంతట డాక్టరుగారిని అధ్యక్షునిగ నియమింపవలెనని కోరిరి. కాని డాక్టరు విజయరాఘవులుగారులేచి తాముఅధ్యక్షు పదవి నలంకరించుటకు రాలేదని చెప్పిరి. ఆయన కోరినను, మర యియు ఖద్దరై. కాని ఉడుపులన్నియు ఖద్దరుకాదు. అందుచేత వర్మగారి యాక్షేపణ సమంజసముగనే యుండెను. ఆయనకు మహాత్మునియొడ అత్యంత భక్తియుండినను, కొన్ని విషయముల అభిప్రాయభేదము యుండెను. గాంధీ మహాత్మునియభిప్రాయము లను సంపూర్ణముగ ఆమోదించువారే తగియుండురని డాక్టరు గారు చెప్పెను, అధ్యక్షపదవికి టి. వి. గోపాలస్వామి మొద ల్యారుగారి పేరును నూచించిరి. లక్ష్మీనారాయణ కాశ్రిగారు ఆమోదించిరి. అంతట గోపాలస్వామి మొదల్యారుగారు ఆగ్రాస నాధిపత్యము వహించిరి.

ప్రారంభమున మదరాసుగందలి హిందూయూవతో ఆశ్రమ బాలికలు నలుగురు ప్రార్థనగీతముల నతిమనోహరముగ పాడిరి.

అస్పృశ్యులు.

గట్టే రంగయ్యనాయకుగారు భారత మాతృప్రభమును గావించి ఓమ్ముట ఇటుల నుపసగించిరి.

నిన్న ఒక మహాసభ జరిగినది. ఆ మహాసభ ఎందు సమిత్తమునందో దానికొరకే నేటిసభకూడ జరుగుచున్నది. మన నాయకుడు, మన దాత, మన భారతదేశ ముక్తిప్రదాత, స్వాధీశ్వర, మహామహాత్ముడైన గాంధీమహాత్ముని ఈ నిరంకు కాధికారులు, ఈ బ్రిటిషు నిరంకుకాధికారులు 6 సంవత్సరముల కాలము చెరసాలలోనుండుటకై విధింపబడియుండి కారణాంతరములచేత మనయొక్క ఆందోళనకారణమో లేక ఈ మధ్య హైందవకానసభలోని మా ల వ్యా గారి యొత్తిడివలనో, జిన్నా గారి యొత్తిడివలనో, మన రంగారాజుగారి యొత్తిడివలనో, భయపడి విడిచినారో, లేక ఈమధ్య అనేకమంది అనేకజోష్యములు చెప్పెను వచ్చినారు. పలుకేములనుండి పలువిధములైన జోష్యములువచ్చినవి. కొందరు ఫిబ్రవరిలో మహాత్ముడు విడుదలచేయబడునని, కొందరు మార్చిలోనని, కొందరు ఏప్రిల్లో అని మరొకొందరు 1924 సం వత్సరములోగా విడుదల అయ్యెదరని చెప్పిరి. నెక్కమైన జోష్యము ఒక్కటి ఫలించినది. నాగేశ్వరరావుగారు మాత్రము ఫిబ్రవరి 5 వ తారీఖులోగా మహాత్ముడు తప్పక విడుదలఅయ్యెదరని చెప్పినారు. వారికి పశుపదార్థము. మాలానా మహమ్మదాలీగారు కాంగ్రెసులో మహాత్మునియొద్దనుంచి తాను సందేశముగొనివచ్చి తినిన చెప్పిరి. వారికి నిశ్చయముగా అత్యంతమైనభక్తి మనోభావము ఉండి చెప్పిరి. మొకటప్పుడు పంతులుగారు తదితరులు గడచిన ఆదివారమును మహాత్ముని పూనాలో సందర్శించినపుడు వెంకటప్పయ్యపంతులు గారు మహాత్మా! మరల నీదర్శన మొప్పుడు గలుగునని కంటిగీరు పెట్టిరట.

వెంకటప్పయ్యగారు మహాత్మునివిడుద నిశ్చయమైన భక్తి గలవారు లెండి! మహాత్ముడు పకపకనవ్వి ఎప్పుడుకావలయు నంటే అప్పుడే జైసని పెలవిచ్చిరట.

తరువాత నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు వారు ఫిబ్రవరి 5 వ తేదీలోగా తప్పక విడుదలచేయబడుతురు. నిస్సందేహముగా నని వెంకటప్పయ్యపంతులుగారికి చెప్పిరట.

మహాత్ముడు ఇప్పుడు పరిపూర్ణ ఆరోగ్యస్థితిలో నున్నాడని, ఏవిధమును లేదు. కాని వారిప్పుడు బహుటకు వచ్చిన, అవ

శ్రమనులోపించిన బాధకంటే ఎక్కువదుఃఖకంమైనబాధ అనుభవించెదరు. ఎందుకంటే మనము అస్పృశ్యులు అనుచుందుమే వారు మనలోనే చాలమంది ఉన్నారు. అంటే మాలమదిగవారు కారని నా యభిప్రాయము. స్వదేశ బట్టలు కట్టుకుండ పోతులుమరిగి నీచుగడ్డలు ఎవరు కొనుచున్నారో వారే అస్పృశ్యులు. మాల మదిగలను మట్టుకంటే ప్రాయశ్చిత్త కర్మములను విధించుదురు. కాని నే చెప్పిన అస్పృశ్యులను మట్టుకంటే ప్రాయశ్చిత్తమే లేదు. ఏవారైనా లోను విధింపలేదు. మన ఆస్థ ఎంతవరకు వచ్చినదోమాడండి. కుటుంబములో ఒక పెద్ద పోషణకర్తయిన ఇక కుటుంబమును భరింపలేక ఉన్నాము. తారయారై పోయినాము. కుటుంబకర్త ఉన్నప్పుడు ఎవరో మరెవ్వరు బహుటచేరి భారము వహింప వలెను. కుటుంబమును చక్కబరచవలెను. వారింతకే రేఖ న్నను వారుచెప్పినట్లులు నేర్చుకొని వానిప్రకారమచరింప వలెను. తాను తెలిసికొనవలె లేదా ఒకరు చెప్పిన విషయల మన దుస్థితిమాచి గతించిన మన పెద్దలు అవసరమచున్నాడు కనుక నేను కొరునజేమనగా ఖద్దరును మీరుతప్పక కట్టవలెను. ఈస న్యాసి పరదేశీబట్టలు విడిచిపెట్టండి. ఖద్దరులో ఎక్కువకు శుభ మున్నది. కాన అందరు ఖద్దరు ధరింపవలెను.

స్వప్రయత్నము

యామినీపూర్ణ తిలకమ్మగారు ఇటుల నుపసగించిరి.

మనము మహాత్ముని కారాగారవిముక్తికొరకు అతి సంతోషముతో ఇక్కడ చేరితిమి. మహాత్మునికి కారాగార విముక్తి అయినందుకు నాకు విశ్వాసములేదు. మహాత్ముని అచిన్న జైలునుండి విడిచినారేకాని ఈ రోజుకొట్టి జనసంఖ్యగల భారత దేశ మను పెద్దజైలులో తిరిగి ప్రవేశపెట్టినారని నేను చింతించుచున్నాను. మహాత్ముడు కాంగ్రెసు 81 సంవత్సరములపట్టి చేయుచున్న ప్రయత్నములయందు భగవంత్సరములోనే ప్రభోధము గావించి మన మనములయందు బాగుగా నాటునట్లుజేసి కారాగృహమునకు జనియన్నాడు. మహాత్మునివంటి ఉత్తమోత్తమని, ఈ ప్రభుత్వము చెరసాలలోనుంచి సాగగలదా? మహాత్మునివంటి ఉత్తమోత్తమ పురుషుని అట్టి ఉత్సాహ జీవ నుని మనము సంపాదించగలమా? ప్రపంచము మాత్రము సంపాదించగలదా? మహాత్ముని విడుదలచేసిన కారణములో అట్టి మహా మహుని చెరసాలలో పెట్టినందుకు ప్రభుత్వము వారికి ఆజేదన గలిగి యుండవచ్చును. వారు భయకంపితులై యుండవచ్చును. కాని హైందవ కానసభలో నాయకులు కొందరు (స్వరాజ్యకక్షవారు) పెళ్లి తీర్మానములు చేయుదు రను భయముతో విడిచిపెట్టినారను సంగతి నమ్మబలము. మాలనామహమ్మదాలీగారు తాము జైలుయాత్ర పరిపూర్తిజేసి వచ్చినపిదప “ఎరవాడజైలు తాళముచెవి పెడకుచున్నా”నని కస్తూరిబాయి గాంధీగారికి తలెనంపినారు. ఇప్పుడు దాని రహస్యము తెలిసింది. కాన నేను మిమ్ములను కొరునజేమన, మీరు ఖద్దరును ధరింపవలెను. ధరించుటయేగాదు. ఖద్దరును ఉత్పత్తి జేయవలెను. మీ మీ పల్లెటూళ్ళనుంచి ఇచ్చుటకువచ్చి ఈవిధ ముగా ప్రయత్నము జెప్పించి ఈచదువులు చదువుటకన్న మీరు నిశ్చయముగా మీ మీ గ్రామములయందు నడితీరములయందు మీమీ గృహములలో నూలునువడికి ఖద్దరును తయారుజేసి ఆపంచాక్షరి మంత్రమునే జపించుచుండవలెను.

ఈ ఖద్దరునే కట్టుకొనకపోయిన మనమేమైన మహాత్మా ప్రయత్నమైనపనులు చేయగలమా? సైన్యము తయారుచేయగలమా? ఈనీతియంతమైన, పవిత్రమైన, దౌర్జన్యరహితమైన ఈవిధ్యను మందు ఈ స్వల్పకార్యములనే చేయలేకపోయిన ఇంకేమిదని మనము చేయగలము. ఇతరదేశములందు తమ దేశమునకు అపక వచ్చినప్పుడు వారిప్రాణములు అర్పించినారే! బిడ్డలు, స్త్రీలు, వృద్ధులు అందరు పాటుబడినారే! అమెరికాలో స్త్రీలందరు తమ భర్తలను బిడ్డలను “మేము అన్ని వస్తువులను తయారుచేసి యిచ్చెదము మీరు ఉపయోగింపుడని చెప్పి సర్వవిధముల తోడ్పడినారు. మనము మన ధాన్యమును మనదేశములోనే తయారుజేసికొని పంపముజేసికొని తినుచున్నాము. అటులే ఖద్దరునుగూడ ఇచ్చుటనే ఉత్పత్తిజేసి వస్త్రములుగా తయారుజేసి ధరింపవలెనని నాప్రార్థన. మన మింకను ఆహారపదార్థమునకు గూడ ఇతరులమీద ఆధారపడు స్థితి రాలేదు. నాగలిమిడనే సర్వము ఆధారపడియున్నది. మహాత్ముడుపూర్తిగా ఆరోగ్యమును బొంది మనముందర్పరింతటికినమృతమఖద్దరును వృద్ధిచేసి జాతీయ విద్యను బలపరుపవలెను. వెట్టపేర్లనుజంతువులపేర్లను ఇండ్లపేర్లను చెప్పి ఈవిధ్యకై మీధనమును కృధావేశముతో జాతీయవిద్య నభ్యసించువుడు.

సి. ఆర్. నాయుడుగారు మహాత్ముడు దక్షిణాఫ్రికా దేశమున భారతీయులకై ఎటుల పాటుపడిరో వివరించుచు, ఆకాలమున మితవాదులలో మితవాదిగనుండిన మహాత్ముడు నేడు ప్రభుత్వపరిపత్తవర్ధనాయకుడైనందులకు ప్రభుత్వపుచర్యలే కారణమని చెప్పిరి.

నిరుద్యోగ సమస్య

టి. ఆదినారాయణ కెట్టిగారు ఎం. ఎల్. సి. ఇట్లుపన్యసించిరి! మనము గడచిన రెండుసంవత్సరములనుండి ప్రతిమాస మును 18-వ తేదీన ఈ ప్రదేశమున సమావేశమై తుదకు మహాత్ముని విడుదలకు సంకల్పించుటకై నేడు సమావేశమైతిమి. ఇంతకాలమును, మహాత్ముడు జైలులో నుండెను. విడుదలయైనప్పుడు మామకొనవచ్చునని మనవారు ఉపేక్ష వహించియుండురు. కాని ఆయన తటాలూన ఇప్పుడు విడుదలయైనాడు. ఇక మనతలచాచుకొనుటకు వీలులేదు. హైందవ కానసభలో వజ్రముఖకెట్టిగారు తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టిక తూర్పుమే రాత్రికాలమున, విడుదల యంత్రపునుబంపి ప్రభుత్వమువారు తమ పరువును కాపాడుకొనినారు. మీరు మీపరువును గాపాడుకొనవలదా?

ప్రస్తుతము బొంబయ్యయందు మిల్లుకూలీలు - ఒకలక్షకు పైగా ఉద్యోగములకే పిదపలుపెంబడి తిరుగుచున్నారు. వారందరూను మిల్లులను సమ్మకొని యుండుటచేత అగతిపట్టినది ఇప్పుడు మరల తమ యూళ్ళకు వెడలి కూలినాలి చేసికొనుట పరువుకులేకపచ్చుచున్నవారుభావించుచున్నారు. రాజుమనేత్రప్ప కొనుగొండిన, వీరందరును ఈపాటికి సుఖముగ జీవనముచేయుచుండియుండురు. ప్రభుత్వమువారు, తాము విడుదలచేసితిమని గర్వపడుచున్నారు. అట్లుగాక, మనము మహాత్ముడుకొరినటుల, ఖద్దరును ధరించినవో, విడుదలచేసినది మనమే యని గర్వపడుటకు అవకాశము గలిగెడిది.

వేమభాషలందు జాతీయతయొండవలెనని కవానచంద్ర వర్మగారు చెప్పిరి.

శ్రీమూన్ ఎస్. శ్రీనివాసలయ్యంగారు

నిన్నటిసభలో ఉపసగించుచు, గాంధీమహాత్ముని విడుదల చేసినందులకు ప్రభుత్వమువారి నభినందింపరాదని నేను చెప్పి యుంటిని. కాని కొందరు నాయభిప్రాయము సరియైనదికాదని నేను తిరుళ్ళక్కేటిలో చెప్పిరి. వారట్లుతలచినందులకు నేను చింతించితిని. సత్యద్వష్టిగలవా తెల్లరును నాతో నేకీభవింతురు. తాము ఆయనకు విధించిన 6 సం॥ క్షేత్రపునియు అందులకు క్షమింపవలెననియు ఆ యంత్రపునందు ప్రకటించియుండిన నేను ప్రభుత్వమును మొట్టమొదట అభినందించియుండును. కాని ఆయు త్రపునం జేమిగలదు? ఆరోగ్యము సరిగాలేనందున డాక్టరు సలహామీద విడుదలచేసిరట! 2 సంవత్సరముల కాలము అక్రమముగ కారాగృహముననుంచి విడుదల చేసినందులకు వారి నభినందింప వలసినది?

మన మదరాసు నగరమున కాంగ్రెసు పనిని చురుకుగ సాగించుటకు వలంటియరు లోకులు గావలెను. వ్యవధిలేనివారు లేని. ఆదివారములందైనను పనిచేయవచ్చును. వ్యవధిగలవారును తమ యాపత్కాలమును వినియోగింపవచ్చును. మన నగరమునకు నాయకులు సుప్రసిద్ధులేరెంచినను కార్పొరేషను వారికి స్వాగతి పుత్రముల నర్పింపదు. గాంధీమహాత్ముడే ఈనగరమున కన్నియో మారులు వచ్చెను. కాని కార్పొరేషను, స్వాగతమర్పింపలేదు. ఈవిషయమై వలంటియరులు రేటు పే యర్లందు ప్రభోధము గలిగింపవలెను. కార్పొరేషనునందు భాగీషదనపుడెల్ల కాంగ్రెసు వారికే ఎక్కువ స్థానములు వచ్చునట్లు చేయవలెను. కార్పొరేషనునందు ఖద్దరు ఎక్కువగా వాడునటుల చేయవలెను. ఇందులకు వలంటియరుల అత్యంతియే చాలును.

రాండుటేలిలు సమావేశమా?

మనప్రయత్నములకు బలము చేసారుచున్నను, స్వరాజ్య విధానము మాత్రము ఏమాత్రము తగ్గనూడదని నేను తలంచుచున్నాను. స్వరాజ్యపతాకమువారి ప్రయత్నములందు నాకు సంపూర్ణమగు నవ్యక్తము కలదు. కాని నాకు కొన్ని దుశ్చక్రమములు చూపట్టుచున్నవి. నేను రాండుటేలిలు సమావేశమునకు ప్రతిపాదించెను కామగాని, అనూచన కొంతవరకు నాకు భయము గలిగించుచున్నది. ఆ రాండుటేలిలు సమావేశము మన కొర్రెల సేమాత్రము, తగ్గింపరాదు. ఇదివరకు ఆసమావేశము విఫలము చెందినందుచేతనే, గాంధీమహాత్మునికి వెటకాల ప్రాప్త మయ్యెనని నానవ్యక్తము. మన ప్రతినిధులు కానసభలోనుండి, వారే ఏల అచ్చట అన్నిటిని వివరముగ చర్చింపరాదు. మరల రాండుటేలిలు సమావేశమే? బాధ్యతాయంత భరింపన వ

నెవరికి తెలియదు. మనకు ప్రస్తుతము దొరికిన సుప్రసిద్ధుల నమే చాలునని గాంధీమహాత్ముడే చెప్పియుండెను. హైదరాబాద్ నానభయమును దాక్షిణ్యములను, స్వరాజ్య పక్షమునకును ఇతర పక్షములకును సమాధాన ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. కాని ఈ దాక్షిణ్యమును, సమాధానమును పరిమితిదాటి పోవకూడదు. గాంధీ మహాత్ముని వ్యతిరేకములు చేసినారు. ఆయన కింకను ఆగోగ్యము కలుగలేదు. రాజకీయ విషయములను గూర్చి తలపెట్టలేదు. ఈలోపుగ మనమిత్రులు చరచియున్న దేశపు కోర్కెలను తగ్గించుటకు అంగీకరింపరాదు. కాంచుకేవల సమాజము సంగీకరింపరాదు. దేశమంతయు ఎవరిపై దృష్టిని నిగుడ్చియున్నదో ఆ గాంధీమహాత్ముని యాదేశములేనిదే, ఇట్టి కార్యములు జరుగరాదు.

మహాత్ముడు సంతోషముతో ఆగోగ్యముచెంది మనకు మరల జానుకత్వము వహించులోపుక, రెండు సంవత్సరముల క్రితము ఆయన మనకు నిర్ణయించిన సాధనములనే యనుష్ఠించు చుండవలెను. అప్పుడే మనము ఆయనను పూజించినవార మగుదుము. అప్పుడే మనకు స్వరాజ్యమును పొందుట కర్హులమగుదుమని శ్రీమాన్ శ్రీనివాసఅయ్యంగారు చెప్పిరి.

అధ్యక్షుడు సభను ముగించుచు, ప్రేక్షకుల నందరిని ఖద్దరును ధరింపుడని మరల యొకమారు కోరిరి.

అధ్యక్షుని యుపన్యాసము ముగిసిన పిమ్మట, రాయపురములోని ఆదిమాంధ్ర బాలురు భజన ప్రారంభించురని, లక్ష్మీ నారాయణశాస్త్రిగారు చెప్పిరి. ఆంధ్రదేశ సభ ముగిసెను.

ఉ రే గింపు

సభ ముగిసినపిమ్మట నిమ్మబాతుల క్రావ్యమగు భజన జరుగుచుండ, గాంధీమహాత్మునికి జయజయధ్యానములు చెలరేగుచుండ, సభ్యులు పలువురు సముద్రతీరమునుండి ఊరేగింపుతో బయలుదేరిరి. గాంధీమహాత్ముని పటమును ముందుపెట్టుకొని స్వరాజ్యపతాకములు వెంటనిడుకొని, బాతీయగీతములుగాడుచు, గద్దెరంగయ్యవారము, కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, వి.యల్. శాస్త్రి, చల్లా శేషగిరిరావు, దొంతంశెట్టి నాగేశ్వరరావుగారు మున్నగువారల నేకులు తిరువల్కేశ్వరీశ్వరీయ వెంకటరంగము పిళ్ల వీధినుండి తేరువీధులగుండ నల్లతండ్రివీధిలో బ్రవేశించిరి. ప్రోవలలో కొందరు మహాత్మునికి హారతులిచ్చిరి. అందరను వి.యల్. శాస్త్రిగారికితోయి, అక్కడ కొంతసేపు భజనచేసిరి. నిమ్మబాతులవారు తమ భక్త్యర్పణముల గనుపఱచి, క్రావ్యగాన మొనర్చి, ఉన్నతజాతులవానికి దీనివారని జాపగలిగిరి. మహాత్మునికి హారతులిచ్చి కొబ్బరికాయల గొట్టిపెడన ప్రసాదించుచు పందిపెట్టబడెను. గోవిందనామస్మరణ, గాంధీనామస్మరణల మధ్య రాత్రి 9-30 గంటలకు ఊరేగింపు చాలింపబడెను. అత్యుత్సాహము ప్రబలెను.

* * * *

శ్రీమాన్ సత్యమూర్తిగారి తంలివార్త

“భారతదేశమునకు స్వరాజ్యములభిముః ట్టు మరలనాడు కత్తము వహించి దేశీయులను నడిపుటకు మీకు స్వాగతమొసంగుచున్నాను” అని శ్రీమాన్ ఎన్. కర్ణిమూర్తి గారు చెప్పి ప్రసంగించి నేను మహాత్మునకు తంలివార్త నందిరి.

నారోజీ గోఖలేనుసంగము-చెప్పపురి

నిన్న 6 వ తేదీ రాత్రిను గంధాకములో నీ సంగమువారు విడుదల ఉత్సవమును జయ ప్రదముగా జరిపిరి. మహాత్ముని పటము నూరేగించిరి. భజనమును సమాధానము పాఠములు నూరేగింపులో జరిగిరి. కొందరు కొబ్బరికాయలను కొట్టిరి. కర్నూహారతుల నిచ్చిరి. ప్రయింటి కడకు, తుమ్మపండుక తాంబూలాదుల నొసంగిరి. కార్మికసంఘ సభ్యులను శ్రీనివాసరావు వాయుకు వి. ఏ. వి. ఎల్. గారును పూనకాని ఉత్సవమును జయప్రదముగా జరిపిరి. (జగదీశ్వరి)

బొంబాయిలో నిన్న దుకాణములను మూసిరి

నిన్న (6 వ తేదీ) బొంబాయిలో భారతీయులందరు దుకాణములను మూసిరి. ఖద్దరును ధరించి నెలకొనిపాటులను బంటియును వీధులవెంట నూరేగింపుచేసిరి. దుకాణములను మూయుదు. నేటిరాత్రి తీపావస్తులనే స్పృశముల నలంకరింపుడు. పతాకములను నెలకొల్పుడు. సామంతాలను బహిరంగసభకు గండని ప్రజలను కోరుచు కౌపురములను ముడిచి జరివిగా మంచిపెట్టిరి. విడుదలవార్తను కల్లదొంగులకు విజయఘంటలకు మ్రోగించిరి. ఉత్సవముకోరకును వీధుల కన్నదాము చేయుటకును కొందరు మార్వాడీ రైతులు భూమివిరాళముల నొసంగిరి.

కాన్పూరు

6 వ తేదీ రాత్రి కాన్పూరులో గొప్పబహిరంగ సభ జరిగెను. అచట ముగిసినను సంగుభక్తాగ్రూహ మహాత్ము భజన

ఆంధ్ర దేశమున నుత్పన్నములు

వేటపాలెం

మహాత్ముని యుపన్యాసము వినెను. సెల రాత్రి 9. 30 తేదీ సాయంత్రము ముటునుడి గొప్ప ఊరేగింపు బయలుదేరినది. మహాత్మునిపటమును ఖద్దరు, తుమ్మపండులచే నలంకరించి. గాంధీ మహాత్ముని గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. శ్రీ యుతులు మున్నారావు మారులు, మున్నారావు శేషి, గారు మున్నగువారి నిర్వాహకవిధానాని విషయములకు గూర్చి యుపన్యాసించిరి. పార్థసారథి సభ ముగిసిన దు సాయంత్రము కార్యదర్శి 10 వ తారత పంపెను.

పాలవరం

6 వ తేదీ విడుదల వార్త బాటగా ప్రకటింపబడిన ప్రార్థనలు జరిగెను. రాత్రి 9 గంటల వరకును కాంగ్రెసు కార్యాలయము వేలుగావమును భవనము జరిగెను. గాంధీ మహాత్ముని బహిరంగ సభ జరిగినది. శ్రీ యుతులు పంపిరి. కోడడ రామయ్య, నేటి శ్యామ సోమ శ్యా గార్లుపావనించిరి. శ్రీయంత తుమ్మగంట్ల వేంకటాజుగారు కథంపవార్తములను పంచిపెట్టిరి. గొప్పఊరేగింపు రాత్రి 12 గంటలవరకును జరిగినది. వైవాయు న్యాయ అల్. ఎల్. కరనీయగారును నిన్నవీధులలో తాళ్లపూడి మున్నగుప్రజలను కాంగ్రెసుసంఘము లన్నియును ఉత్సాహము జరుపవలెనని బోధించుటకు బయలుదేరిరి. (తంలివార్త)

బరంపురం

6 వ తేదీ ఉదయమున విడుదలవార్త పట్టణమున ప్రకటింపబడినది. భిర్లాబలో ఉత్సవములను జరుపవలెనని మండల సంఘమువారు తంలివార్తలను పంపిరి. సాయంత్రము గొప్ప బహిరంగ సభ జరిగినది. శ్రీ యంత కరనీయగారి తోగయ్యగారి రథ్యుత్తర వహించిరి. శ్రీ యుతులు ముట్టడి కన్న మూర్తి నిరంజనట్టాడుకు, న్యాంధి నారాయణమూర్తి, శోగయ్యగారి భార్య, ఆదుబాబాను, గార్లు ఆంధ్రకత్తళ హిందూ ప్రాసీ భాతులతో నుపన్యాసించిరి. మహాత్ముని విడుదలయే కళకలలు మహాత్మునిదాడుచు నాటకమున దోయకము ముగిసిన పరియ్యాయంకము మారన ప్ర ఉత్సవములతోను త్యాగములతోను ప్రారంభము గానున్నది. ఆందులకు ప్రజలు సిద్ధపడవలెనని శ్రీయంత నారాయణమూర్తిగారు నుడిచిరి. శ్రీయంత కరనీయగారి పాటలు పాడుచు కర్నూరహారతి మొనగిరి. రాత్రి మహాత్ముని పటములను ఏకునై మహాత్మునినుంచి గాను లెట్టుతో గొప్ప ఊరేగింపు జరిగింది. ఆంధ్రులను ఉత్సాహము పంపియును భజనసంఘములతో భజనలు చేసిరి. పండిత కృష్ణమూర్తిగారు ఊరేగింపుక క్రగంకలై వేలుగావను గూడ జరుపబడెను. చాలగృహములలో దీపాలులను వెలింది మోతులకు భోగములను దక్షిణలకొసంగిరి. నిన్న రాత్రి పట్టణము నందం తలకు దీపావళిలు వెలింపబడెను. గంభీర కార్యసంఘము 10 తేదీని జరుగను. అధ్యక్షులు రామలింగం గారి రద్దీదీక్షతో జని చేయుచున్నార. నూరేనోత్సాహము వివిధ ముచున్నదని జే. వి. నారాయణగారు తంలివార్త నందిరి.

రాజమహేంద్రవరం

6 వ తేదీ సాయంత్రము శ్రీయంత చిలకమర్రి ఉత్సాహర సింహంపంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. అన్ని పక్షములవారును సభకు వచ్చిపాల్గొనిరి. నిన్న వీధులకన్న దానము చేయుటకు చంచాళ జనములు చేతులదెసెను.

(గృహ విభాగతంలివార్త)

దిందుడు శోకతీర్థాన ముమోదించుటచే. ఆయనమానసభ వారు గతకేంద్ర విద్యార్థి గారికి సత్కారప్రదమును నమర్పించిరి. కాశీనగరము

విడుదల వార్త విని భారతీయులు చాల సంతోషించిరి హిందూ విశ్వవిద్యాలయసాధానము విద్యార్థులను యావన్ముందియు నిన్న ఉదయమున సభచేసి అభివందన తీర్మానముగా మోదిచిరి నిన్నను విశ్వవిద్యాలయము మూయుటచే. నిన్న సాయంత్రమున కర్నూరు భవనము బహిరంగ సభ జరిగినది. (ఆ. వి)

కొచ్చి

6 వ తేదీని గొప్పఉత్సవము జరిగినది. ఎన్నాకులలో న్యామకాదులసంఘమువారు విందుచేసిరి, మత్తంపె కోటపై దానమున గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. చాలమంది యుపన్యాసించిరి. కట్టనమరతులు నలంకరింపబడిన. మహాత్ముని పటము నూరేగింపు. (ఆ. వి)

వరంగల్

500 మంది వీరులకు అన్నదానము జరిగినది. గొప్ప ఊరేగింపు శ్రీయంత కంద శున్నారావు మారులు వి. ఏ. వి. ఎల్. గారి నాయకత్వము క్రింద మహాత్మునితో జరిగినది. వైదిక శ్రేష్టులు స్వస్తిపిప్పిరి. జేవాయములలో ప్రార్థనలు జరిగినది. శ్రీ యుతులు గతేశ్వరరావు, భీమకంఠ, ముగిల్గూడి ఉత్సాహ రాజులు, జయంతి కానుకలను ప్రగాల్త చాల శ్రద్ధతో పంపిరిని జేపా భీమకంఠగారి కంలివార్త నందిరి.

వేంకటగిరి

6 వ తేదీయధ్యాహ్నము 12 గంటలకు కుర్తివార్త తెలిసినది. మెట్టనే మహాత్మునిపటమును భవనము ఊరేగించిరి. శ్రీ యంత శేషిగార్లు నాయకత్వము వహించిరి. సాయంత్రమున బహిరంగసభ జరిగినది. శ్రీ కట్టకేని సోదరములు శేషశెట్టిగారునుపావనించిరి. పెల్లూరు జల్లాబాద్ వారు మోట గిరిలో టోలు గేటు నేర్పవలయుట ఆశయము. వారిప్రేరేపరచిన ప్రజలు సత్యాగ్రహ మొనరింపవలెనని బోధించిరి.

(తంలివార్త)

విశాఖపట్టణము

మండలమున దన్న గ్రామముల వారను సంతోషముతో ఉత్సవములను జరిపిరి. ఆరమానములు సముద్రతీరప్రాంతమున నుండవలెనని వైద్యులు నూదించిరిగాని వాల్తేలలో తామునిసంకడనను. అన్ని శ్రేష్టులకు కోర్కెసాయ అతిసుందరమును ప్రకటన సీతోష్ణనీతి సమభావముగా నుండును. మంచి లెల్లగాలి తేమ విశాఖ వీధుల చుండును. బోనుగారును కీ. శే. మోతీరాయి భూమిగారును ఆగోగ్యముతోను వాల్తేలలో నుండిరి. తా ముగిసించిన ఏర్పాటు చేసెదమని కట్టణ కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి 6 వ తేదీని మహాత్మునకు తంలివార్త నందిరి.

(తంలివార్త)

పత్రికాభిప్రాయములు

హైము ఆఫ్ కంగరెయో

ఎట్టిపక్షములను కోరకుండ మహాత్ముని వదలిసను దొరక నము నారు విని కరిందియే అటులచేసిరిగాని ఆవరణములట్టి అటులచేయలేదు. ఎట్టిపక్షములను తానొప్పు కోసని మహాత్ముడు నుడువుట. లం గాని కోరీతీరుడకు నానితో వరతుల ను గూర్చి కృపించుటకు మొగమెట్ట పడి గాని దొర తిడువా రటుల చేయలేదు. వెనుక మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద జరిగిన రాజకీయములతోనును జరిగిన దురాగతములకు కారణములైన చర్యలట్టి చర్యల కొరకాలములకైతేను మహాత్ముడు చేసెదమని గాక అని దొర తిడువా రారానిచియే యుప్పుకొని ను రియోవార్య పాతికమును కెట్టిభంమును కలెనను

ఇండియను డెయిలీన్యూసు

దొరకమునా మహాత్ముని విశ్వవిద్యాలయ నోవార్య ముని మోతీగార మహాత్ముని చక్రప్రాయము నూరేగింపు చాల ముఖము కాగలదని అనిపించెదము.

ఆనంద కళిక

గాంధీ మహాత్ముని చరణాటకలను యిటీవల జరిగిన యితర కార్యముల కంటెనను ప్రభుత్వము వారి శిక్ష వృత్తి మారినదని తోచుచున్నది. భారత జేతనాభివృద్ధి మంత్రియే తొలగినదనియు యీ కార్యములలోని నిర్దిష్ట కార్యములను వారి కంటెననున్నది.

లీక మీషన్

పాట్నా, ఫిబ్రవరి 6:- లీక మీషన్ ఐ. సి. ఎస్. సంఘమువారి యొక్కయు, యూరపియన్ ప్రభుత్వవ్యవస్థ గల సంఘమువారి యొక్కయు, ఇండియన్ (యూనియన్) పోలీసు సంఘము వారి యొక్కయు అభిప్రాయములను, లీకమీషన్ వారు రహస్యముగా రికార్డు చేసిరి. (ఆ. వె.)

కాన్పూరు మిల్లుపనివాండ్ల సమ్మె

కాన్పూరు, ఫిబ్రవరి 6:- రివారము లైన రివారమున కొంత మిల్లులలో సమ్మె చేపట్టబడినది. బోస్కు విషయముతో గూడ కనివాండ్ల తోటపాటులను విచారించుటకు మిల్లులధికారులు ఆంగీకరించిరి.

అకాలీఖయిదీలు

చక్కనిశిక్షలో నుండుట

అమృతసరు, ఫిబ్రవరి 6:- కలబాబులో కారాగృహముల యొక్క వైద్యులు కలనలువార్డు అమృతసరు సుబ్బయ్యలను చూచి అకాలీఖయిదీలు చక్కనిశిక్షలో నుండుటచూచి గంతోషమును తెలిపిరి. ఇయ్యది లు చెప్పకొన్న వారి కన్నిటిని కేంద్రంలో విని వారుబంధువులతో మాట్లాడుటయు దివరలో వారమునకు 4 రోజులుండగా వానినివృత్తు సంకోచముతో రోజులకు మార్చిరి. సమపాటులను కలగజేసిందలకు అకాలీఖయిదీలు వార్డుగారి సలహాపై కృత్రిమము తెలిపిరి. (ఆ. వె.)

బొంబయిమిల్లు పనివాండ్ల సమ్మె

మిల్లుయజమానులసంఘము చెప్పినవిషయములు

బొంబాయి ఫిబ్రవరి 6:- ప్రస్తుతమున్న మిల్లుపనివాండ్ల సమ్మెవిషయము మిల్లు యజమానుల సంఘమువారు వారి అభిప్రాయములను తెలియపరచుచు ఒక ప్రేటుమెంటు నిచ్చిరి అందు యిట్లు వదిలినవారి 17 తేదీన ప్రాంత దుర్గు మిల్లులలో నేర నేయు కాలిఫోర్నియా కొంతమంది కనివాండ్లు ఎవ్వరితో చెప్పబడలేదనిపోయి బోస్కు లీకవలె నని మొట్టకొని వీరి కక్కినకాలిఫోర్నియావారువారు తెలియించిరి. కనుకనే సెంట్రల్ టెక్స్టైల్ మిల్లులలో వారి ప్రేటు మనీషియమని తెలిపిరి. అట్లు ప్రయత్నములచేయుచున్నామని. కాని యిది మెంటునే ఫలితములు కాలేదు. వీరకు ప్రాంతమిల్లులలో కనివాండ్లు మానుకొనిరి. ఆతరువాత యూరపియన్లతో చేరిన వారందరను గుంపులు గుంపులుగా ప్రతిమిల్లులగర్తకు పోవుటలన ప్రతిమిల్లుకు మూసేతూ బడవలసి కచ్చెను.

బోస్కువిషయము యీ సంఘము వారి ట్టు చెప్పచున్నారు. 1920లో రిగావాలకు కనివ్వకొనుచు మిల్లు యజమానులు బోస్కు విషయము యాదితర చెప్పియున్నా వాని మిల్లులపై కాగితముల నంటించి యున్నారు. "ఈ కృత్రిమ లాభముల మీద ను మాటలను చి మిదను ఆధారపడియుండును. కావున యిప్పుడు ఏమియు చేయుటకు వీలులేదు. మిగిలిన వర్తకము 1923 లో మందగించుటను గూర్చి సంఘమువారిట్లు చెప్పియున్నారు. కడదిన జూనునెలలో నే బోస్కులియట్లకు వీలుకడదని సంఘమువారు చెప్పియున్నారు. ఆ ప్రకారమే జూలై నెలలో బోస్కులను మిల్లులపై నంటించి యున్నారు. (ఆ. వె.)

అమృతాంజనము

అన్ని సువర్ణలకు మంచిమందు

అమృతాంజనం డి పో వారి

సుప్రసిద్ధాషధముల జాబితా

ర.అ.	ర.అ.
1. జీర్ణసాయనము మూత్రము ఆజీర్ణమునకు	1-4
2. కడుపునొప్పి భావపుష్టికి	1-6
3. జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా	0-12
4. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పిలకు	0-10
5. మూలకంజకు తైలము దెబ్బ	0-11
6. కామరైలము; కామర, రీటుకు	0-6
7. తేలుచుండు, తేలుకాటుకు సీసా	0-8
8. కలరా మూత్రము. వాంతిశేలులకు	0-6
9. దంతకులహరి, కండబోటుకు	0-8
10. కర్ణకులహరి, చెవిబోటుకు	0-6
11. గజ్జికైలము, గజ్జిచేదలకు దెబ్బ	1-4
12. కుశుకైలము, కిశుకుకైలము	0-6
13. కేలకు మందు సీసా	0-4
14. కుష్మికు తైలము, దెబ్బ	0-8
15. దంతమార్దము, కండబోటుకు	0-2
16. గుళిఫోగి మూత్రము	1-0
17. గుళిఫోగి తైలము, పుండ్లకు	1-0
18. రోమహరి మెండుకలలు చూడుటకు	0-8
19. కాసినితైలము మెండుకలలు మెండుకలలు	0-12
20. కండరకుల పుస్తకము	1-0
21. చుండుకు నూనె సీసా	0-8
22. గ్రహణి మూత్రము దెబ్బ	0-8
23. బాలాది మూత్రము, మలబద్ధము	0-8
బంగారు కేటలపుస్తకము 25 కేటలు గలది	8-0
28. వెప్పురుమెంటునూనె	1-4
24. చందిరిత్రువీరుడి కౌన్సు	1-2
25. కునుమారి మూత్రము, కునుమూర్తిలకు	1-0
26. కశకుద్రావకము సీసా	1-0
27. కఫహరి కిశగట్టు దగ్గులకు	1-0
28. కఫహరి మూత్రము, దగ్గు, ఉబ్బసములకు	1-0
...దెబ్బ	0-8
29. నుందరితైలము, ముఖకాంతికి	0-8
30. రోమకడ మూత్రము, కలనొప్పిలకు	0-8
31. శీతాంజనము, కంటివ్యాధులకు	0-4
32. ఉబ్బసమునకు మందు	2-0
33. వాయుపుష్టిలకు మందు	1-0
34. విరోచనములకు మూత్రము దెబ్బ	0-8
35. కస్తూరిమూత్రము పెద్దది మంచిది	50-0
36. వామకర్మము సీసా	1-0
37. సేపాళి జేతపు కస్తూరి మంచిది	40-0
38. కంకవపుష్ట	8-8
39. పచ్చకర్మము 1-వ రకం	8-8
40. పచ్చకర్మము 2-వ రకం	1-0
41. జాన్ను లేక అది పచ్చకర్మము	8-0

(ప్రస్తుతము ప్రత్యేకము)

అమృతాంజనము డి పో,

మదరాసు,

బొంబాయి.

అంధులకు

వారి కార్యములకు కలగజేయును.

జె. గాల్

మహాత్ముని చరణాటకలను మెట్టాల్లు ప్రభుత్వమునకు వారికి అనుమతియు కలగజేయు ప్రతికారము ప్రభుత్వము వారు భారత జేతనాభివృద్ధి మంత్రియే తొలగినదనియు గూర్చి ప్రభుత్వమునకు ముద్దపెట్టిన వనది.

సర్వేంటు

గాంధీ మహాత్ముని విమలవర్ణమునకు మెప్పుకొనినను. ఆ యిది సిద్ధాంతము లామోదించబడినది. భగ్నత్యాగములకు విషయము లిగెను. చక్ర మెదుగురిగినదనియు మహాత్ముని విమలవర్ణము తెల్లవగుచున్నది.

సార్వభౌమ

దైవంబులికినవారు వాళ్ళునును బడయుటకు పాటుపడుచు కష్టపడెదమన్న దుఃఖాకాంక్షలను కలిగియు నామోదించుటకు విమలవర్ణము మహాత్మునకు స్వాగత మొసగు చున్నాడు.

వసుమతి

గాంధీ మహాత్ముని చరణాటకలను దొంగనమువారు విమల వర్ణమునకు మెప్పుకొనినను. ఆ యిది సిద్ధాంతము లామోదించబడినది. భగ్నత్యాగములకు విషయము లిగెను. చక్ర మెదుగురిగినదనియు మహాత్ముని విమలవర్ణము తెల్లవగుచున్నది.

లీడరు

ఎట్టి మేలులను కోరుకుండ గాంధీ మహాత్ముని వశము లున్న దొంగనమువారు విమలవర్ణము భూతదయను కనుబరిచి. ఆ యిది సిద్ధాంతము లామోదించబడినది. భగ్నత్యాగములకు విషయము లిగెను. చక్ర మెదుగురిగినదనియు మహాత్ముని విమలవర్ణము తెల్లవగుచున్నది.

జె. గాల్

మహాత్ముని చరణాటకలను మెట్టాల్లు ప్రభుత్వమునకు వారికి అనుమతియు కలగజేయు ప్రతికారము ప్రభుత్వము వారు భారత జేతనాభివృద్ధి మంత్రియే తొలగినదనియు గూర్చి ప్రభుత్వమునకు ముద్దపెట్టిన వనది. అంధులకు వారి కార్యములకు కలగజేయును. జె. గాల్

స్థానిక వార్తలు

ఒకపాంతును పెను దొంగినది:—పిన్న పాతం కాలము బీబిమిటింగులో శ్రీయత కాగేర్ రావు పంతులు గారి కొక భార్యను పెను దొంగిని దానిని పోగొట్టుకొనిన వారు ఆంధ్రపరికా కార్యాలయమునకు వచ్చి దానినిగుర్తించినచో దానిని వారికొసంగెదట.

మద్రాసు బానుస్థానిగు:—చూబళ్ళను ప్రజేశములో సంపాదించిన భూమి సందర్శనకు శుభర్ నిర్మాణ విధానమును తయారుజేసి అచ్చు చేసి 1924 ఏ.పం 1 తేదీనావున ప్రభుత్వ మావారి యంగీకారమునకు పంపవలెనని స్థానిక ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారు.

భక్తియోగమును గూర్చి ఉపన్యాసము:—వచ్చుచున్న పండుగలో గౌ. జస్టిసు వి. మాకిలామణి పిల్లెగారి అధ్యక్షతన, ఆఖిలభారత సాధుసంఘ చూపనర్ యాజమాన్యమున స్వామి వేదాచలంగారు (కల్లవరం) 'భక్తియోగమును' గూర్చి 8 వ తేదీ శుక్రవారము 4-30 ఘంటలకు యువస్థానించెదరు.

పుస్తక నిషేధము:—అత్యుత్తరము శివోజిగారు ద్వార ప్రసంగకంఠమువారిచే ప్రకటింపబడి భాయి అనింగు అకాలిదానిచే అత్యుత్తరం ఓంకార ముద్రాకరణలయందు అచ్చువేయబడిన, 'సాహిత్యసహారసర్వము' అను చిన్ని అంగపుస్తకమునందు రాబుదోహ విమతమునుబట్టికన ప్రభుత్వస్వాధీనము జేసి కొనబడినటుల యాచారము గెట్టులో ప్రకటింపబడినది.

రాకపోకలు:—ఎన్.మాకుమైకేలుగారు కోయం జిల్లాకు నుండి శేటి ఉడయం విచ్చేసిరి.

గౌ. పి. శివస్వామి అయ్యగారు నిన్న రాత్రి బొంబాయి మీదుగా డిల్లీబోయిరి. డి. బి. టి. విజయరాఘవాచారి గారు నిన్న రాత్రి బొంబాయి బోయిరి.

కానసభ సభ్యులకు పి. అంజనేయులు గారు కలఃత్రా మెయిలులో 6 తేదీ ఉడయము చెప్పి పురికి వచ్చిరి.

చెన్నైకి ఆయుర్వేద కళాశాల:—చంద్రుల కాలాకాబోధ వారు మద్రాసు ఆయుర్వేద కళాశాలయందు చదువుకొనటకు ఒక విద్యార్థికి ఉపకారవేతన మొసంగిరి. ఆ తాలాకాబోధకు జేరిన విద్యార్థులు నెకండరీ స్కూలులందు గుర్తింపకేటను బొందవారుగాని సంస్కృతమునందు చెన్నైకి విశ్వవిద్యాలయపు శివోమణి బిరుదును పొందినవారు గాని బోర్డులకుఁబడిన వారై యాభ్యుదయ పంపుకొనవచ్చునని కళాశాల ప్రసిద్ధిపాఠశాలకు దెలుపుచున్నారు.

అమృతకల్పం డైరీ:—ఆయుర్వేద విద్యాన్ భిక్షగ్వర పి. సి. అయ్యగారిప్రయత్నము కలుగుట 1924 వ సంవత్సరము డైరీని కృత్జ్వరతో సంపూర్ణింపి. నెల్లూరు జిల్లాలోని పేరేజిపి గ్రామమునందున్న ఆయుర్వేద సమాజమున కిప్పుయ్య గారు రాజమహిమి అయిన పేరేజిపి పి. సి. వి. అందుకొనెను. పి. సి. పేరేజిపిగారి దండములో దినునకొక పేజీకలదు. 1924 కాలానికి కలదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ అంగణమును బ్రాహ్మణి విమతములు ప్రకటించిన 79 తేదీనావున, జేబులోని ముద్రాపై పాత్రము, నయమువారు వై చిరుసామాను ప్రాయము కలెదరు.

14 వ ఆఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసభ:—అధ్యక్షుల యెన్నిటి:—ఆయుర్వేద మహాసభలో కార్యదర్శియగు ఆ. మా. రేద భూమిని సందర్శి ఎ. దొంపామ అయ్యగారి టెల్లుప్రాయమున్నారు:— 1924 ఏ. పం 1 తేదీనావున ప్రభుత్వ మావారి యంగీకారమునకు పంపవలెనని స్థానిక ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారు. 14 వ ఆఖిల భారత ఆయుర్వేద మహాసభకు కలఃత్రాలోని నైద్యరత్న శోగింద్రవాధ సేతు గారు ఎం. ఏ. ఎం. కర్. ఏ. ఎన్. విద్యాభూషణులు, అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. ఆయుర్వేదసంఘము వారు చెల్విన వార్తను ప్రకటించుట కెంతయు సంతోషముగా నున్నది. ఈ అధ్యక్షులు అగ నెన్నుకొన బడిన వారు తెంగాలలో గొప్ప ఆయుర్వేద నైద్యులయ్యు, కలఃత్రాలోని ప్రసిద్ధ కవిరాజు కంఠమునకు జెందినవారియను, వీరికందీ కీ. శే. మహామహాపాధ్యాయ శివరాజు ద్వారకాధిపతిగా రనియు ఆయుర్వేద నైద్యులందరిని చెల్వించును నిమిషము.

మద్రాసు స్వరాజ్యపక్షము

కానసభయందు ప్రవర్తించువిధము

మద్రాసు స్వరాజ్యపక్ష కార్యదర్శి శాగు ఎస్. సర్వ మూర్తిగారి టెల్లుప్రాయమున్నారు:—ప్రభుత్వము వారు స్వరాజ్యపక్షము పంపుట జేయమనెదల తీరస్కరించి ఆపత్తును ప్రతి వ్యతిరేకవిధానమునకు గడంగునెదల యిచ్చు స్వరాజ్యపక్షము మద్రాసు కానసభలో నెట్టివిధానము ననుసరింపవలెనో దెలుపు ఈ కంది నిబంధనలు గావించబడినవి. ప్రతివ్యతిరేకవిధాన మెట్లుండవలెనో కాకినాడలో ఆఖిలభారత స్వరాజ్య పక్షము మహా సభ జరుపబడి నపుడును లక్నోలో యావత్ కార్యకర్తావళి సంఘము సమావేశ మొనఱుచు విధింపబడిన. ఇప్పుడు కానసభలో స్వరాజ్యపక్ష సభ్యు లెట్లుండవలయు ననగా:—

1. ఈ పక్ష సభ్యులు ప్రశ్నలనగున పాత్రులు చలాయించుట స్వార్థంకరముగలిగి యుండురు. ఏదో అత్యుత్తరమైనదపు ప్రశ్నలన్నియును పక్షవాదులను ద్వారాపంపవలయును. అవి ఈ పక్షముయొక్క సిద్ధాంతములకు ప్రతిబింబముగ నుండునెదల యావత్ పాత్రులకు అట్టివానినిపంపవలెనని నాపయించవచ్చును.
2. ఈ పక్ష సభ్యులు కానసభ సభ్యుల స్థానమును గూర్చి డెప్యూటీ సెక్రటరీ టెల్లు స్థానము గాని ఆగ్రహించరాదు. నెల్లూ, స్థానికుల కమిటీలో సభ్యత్వము వంగింపరాదు.
3. అనవసర సిద్ధాంతమునకు ఆ సంబంధము గ నుండ జటియ, స్వరాజ్యపక్ష సిద్ధాంత కార్యక్రమములకు ప్రతిబింబములుగా నుండజటియ తీర్మానములగాని బిల్లులు గాని యావత్ సభ్యులు అనుమతించవచ్చును. అట్టి తీర్మానములను కానసభలో అందు ప్రభుత్వము నున్న యావత్ పాత్రులవారు సమావేశమై విచారింపి వానిని సంస్కరింపవచ్చును లేదా అపీక్షించవచ్చును.
4. సాధారణముగా రాష్ట్రీయ అవ్యవహారిక యందు గాంటులన్నియును తీర్మానింపవలయును. కాని యావత్తుము వారు ఏదో హిందువులగునాని అ:శివముగాని ప్రత్యేక కారణముల చే యిష్టములేవలెనందున సభ్యులు వోట్లవీయకుండ నుండవచ్చును. అట్టి సమయములందు పక్షముయొక్క ముఖ్య నాయకుడు అవిమతమున సభ్యులకు దెలియవలయును.
5. సాధారణముగా ప్రభుత్వమువారు రుకపాదించుబిల్లులును తీర్మానములును తీరస్కరింపవలెను. ఒకవేళ ఆ బిల్లులుగాని తీర్మానములుగాని తీరస్కరింపనూడదని తోచునెదల యావత్తు సభ్యులు తక్షణము నుండవచ్చును అట్టి సమయములందు విమతమును పక్షముయొక్క ముఖ్య నాయకుడు ప్రకటింపి దెలుపును.

వివేకానందస్వామి జన్మదినోత్సవము

మద్రాసు నుండి 4 వ తేదీన ఒక పత్రిక దిల్లు ప్రాయమున్నారు:— నిన్న మద్రాసులో వివేకానంద స్వామివారి 62 వ జన్మదినోత్సవము గలవలెదెను. దేవాలయము నందు పూజలును పట్టణమునందు భజనములును జరుపబడిన. బీదవారలకు 1500 మందికి నువ్వురడి పెండ్లలు లో ఉడయం 11 గంటలు మొదలు సాయంత్రం 4 గంటల వరకును వృద్ధులు ప్రదానము గావించబడిన. సాయంత్రము 5 గంటలకు యూనియను ఆఫీసు యెదుట బహిరంగ సభ జరుగబడిన. ఆధిక జేల్లు, వర్తకులు, విద్యార్థులు మొదలగువారు దరహువచ్చిరి. బోర్డు ప్రాముఖ్య ఆంధ్రపంకిలులకు శ్రీమాజి. శ్రీనివాసయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. బోర్డు ప్రాముఖ్యులు గుంపుతో పాడిగులకు శ్రీమాజి కే. కృష్ణ రామరాష్ట్రీగారు నెల్లులో స్వామివారి జీవన్మితాంతము గూర్చి యువస్థానించిరి.

శ్రీమాజి కే. కృష్ణ మూర్తిగారు నెల్లులో భక్తిని గూర్చి యువస్థానించు నపుడు ప్రేక్షకులందరూ తివేకధానిలై సరి.

శ్రీమాజి కే. విశంభరంగారు వివేకానంద స్వామి మరణమునందు అధునిక 4 రతి ప్రబోధమును కనబరచుచు నున్న విమతముల గూర్చి ఉపన్యసించిరి.

అధ్యక్షులు ఆంధ్రోత్సాహమును గావించుచు స్వామి గారు శ్రీకామకృష్ణ పరమహంస శిష్యుడై జేదాంకము నెల్లు వెనకల్లదియై వెనుగున నుచ్చరించిరి.

అధ్యక్షులకు వందము లప్పించిన పిదప వివేకానంద స్వామి యొక్క యా రామకృష్ణ పరమహంస యొక్కయు చిత్రపటముల యూరేగింపు జరుపబడిన. మార్గమధ్యమున హారతు లీయబడిన. విజయ వివేకానంద సభవారు ఒక ప్రదర్శనము గావించి దానికి వచ్చిన దర్బారు బీదకు అన్నప్రదానము గావించిరి.

ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల

చిత్రలేఖనాభివృద్ధి

ఫిబ్రవరి 'మాడల్' రెవ్యూ ఇటుల ప్రాయమున్నది:— ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలయందు చిత్రలేఖనా కళ యిప్పటికి ఒక సంవత్సరమునందు మూత మేయుండెను. కాని అప్పటికిని యాకాలిది కాలములోనే అయ్యది చాల అభివృద్ధిగాంచినటుల గానించుచున్నది. అదిపారంభింపబడిన ప్రథమ సంవత్సరములోనే ప్రాచ్యభారత కళాసంఘ ప్రదర్శనమునకు కలఃత్రావ 19 చిత్రములను బంపెన. అందు 7 విద్యార్థులచేతన, 12 ఉపాధ్యాయుల దగు ప్రమాదమరచ ఉపాధ్యాయులచేత నున్న వాప్రయబడిన. ఈవర్ష జరిగిన యీసంఘ ప్రదర్శనము నకు 26 నీటిరంగు చిత్రములను బంపెను. అందు 17 ఉపాధ్యాయుల చేతనున్న 19 చిత్రములచేతనున్న ప్రాయము బడిన. ఈసారి ఉపాధ్యాయులచే చిత్రములలో వార్షికికి డాక్టరు అవినీంద్రవాధగారుగాను నురికొందరు సంఘసభ్యులు అను అగ్రస్థాన మొసంగిరి. విద్యార్థులు చేసినవి నూడ తృప్తి కరముగా నున్నదని వాగదేయిరి. మరొకముగ నేర్పరచిన యీ కళా చేసిన పని ప్రశంసనీయముగా నున్నదని మేము తలచుచున్నాము. త్వరలోనే ఆంధ్రజాతీయ అదకులాలసం ప్రభాయము అగు కళాపాఠశాలమును జేయవలె మేము నమ్ముచున్నాము.

శిశుసంరక్షణాలయము:— వెంటూరు పాశ్వమయందు (లిండల్) శుక్రవారము 1 వ తేదీన మద్రాసు రాజధాని శిశులారా సంరక్షణసంఘ గౌరవకార్యదర్శి యగు టి. హెచ్ నైనున్న శతీవణి శిశు సంరక్షణాలయ ప్రారంభోత్సవమును జరిపెను. ఆసయమున తిక్కబిడేమనందరివాడ్రప్రస్తుత సేవకల సమావేశమైరి. మిగిలు షెర్లపాక, రా. బి. టి. క ర ద రాజులువారును, ఏ. రామచంద్రులు వారుగూడ ఆసయమునకు వచ్చిరి. ఆ ప్రదేశమున శిశు సంరక్షణాలయమును ప్రారంభించుటకు కారణమై స. యల్. పి. గుర్వామిగారు, ఎం. ఎల్. సి. ఉపన్యసించుచు ఆమెగారు భూమి దయవతులై పట్టణమునందాభ గములోని బీదవారలకు సహాయము జేయ యూనినందులకు కృతజ్ఞులను దెల్పిరి. మద్రాసు అహంభతీయ మహాసభ కార్యదర్శి ప్రాయమున్నారు.

వెంటూరుగిన్నె ఆటపందెములు

తెజవాడనుండి ఒక చిత్రము 5 వ తేదీన యెల్లు ప్రాయమున్నారు:—

ఈ క్రర సక్సాంతులలో విద్యార్థులకు లెక్కమున పోటీ జేయదగినన్ని వెంటూరుగిన్నె ఆటపందెములు 2 వ తేదీ కనివారమునాడు జరిపబడిన. తెజవాడ పునఃకళాఖులు చాల వందల విచ్చేసిరి ప్రేక్షకులలో శిశు సంతోషము గావించిరి. గెల్వినవారికి హామూనములను మిగిలు స్త్రీలకుగారిచ్చిరి.

వెంటూరు పుష్ప బాపట్ల బోర్డు ప్రాముఖ్యులవారు గెల్వరి. రమ్యు-ఆంధ్రప్రదేశ్ బండిన నోటులకాతకీనయగెల్వరి. ఒ. మైలు సందేవుగిన్నె గుంటూరు ఏ. ఇ. యల్. యంం కాతకీనయ గెల్వరి.

ప్రత్యేకకృత్తి సామర్థ్య ప్రదర్శనములకై యిచ్చుగిన్నె బాపట్ల ప్రాముఖ్య అటకార్తలలో నొకరి కేటించిన.

స్త్రీలగురు ఇకకంటాపు కలెక్టరు విద్యార్థులను అటలలో నుత్సాహము గలిగియుండగోరినది నున్నది.

అధ్యక్షులు మహాసభలో సభ ముగిసెను.

వెల్లూరు పురపాలక సంఘము

నీటిసరఫరా కొరకు గవర్నరుగారికి వివరప్రతము

కల్లూరు పురమునందు వెల్లూరు నీటిసరఫరా కొరకు సమ పాతములు జేయవలెనని గోరుచు, పురపాలక సంఘసభ్యులు 5 తేదీ ఉడయం వచ్చుచున్నాము. వెల్లూరు నీటిసరఫరా జేయవలెనని 1928 సం. పురమునందు నీరు చురుపు లెండిపోవుటచే 4 నూతులను అడెట్ల పుచ్చుకొని అందలి నీరు పంపు ద్వారాతోడి చాలకుండ చాలములకు పంపియము, మరినాటుగు వారులకు లింగిం నీరు ముక్తమును కల వయియు వెంటనే దగు యోగ్యములు జేయవచ్చుచో అహంపధార్థములు నియమై కరవు సంపాదించగల దనియు వారు దెలిపిరి. నీటి కనులును యేర్పరచి పాలారు నది నుండి నీరు దెచ్చుటకు ఒక యోగ్యము చేయవలె ననియు వారు గోరిరి.

గవర్నరుగారు యిదంతయు శ్రద్ధగా విని ఇంజనీరు గారిని వెంటనే బోయిచ్చి నివేదికను బంపవలెనని గోరిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 7 వ తేది

గురువారము

మహాత్ముని విడుదల

పత్రికల వ్యాఖ్యానము

గాంధీమహాత్ముడు విడుదలయినందుల కిన్ని వత్తుములవారును సంతసించుచుండ, దుఃఖించువారు లేకపోలేదు. న్యాయాధికారి పత్రిక మహాత్మునియొడ తన ప్రాతవైషమ్యము నింకను విడువలేదు. అందులో ప్రచురించబడి డెయిలీ మెయిలుపత్రిక, మహాత్ముని విడుదల కెక్కడలేని ఆశ్చర్యము జూపుచున్నది. ఎట్టివర్తమానము లేకుండ విడుదలజేయుట డెయిలీ మెయిలుపత్రికకు గిట్టదు. రాజకీయాంధోళనమున పాల్గొనకుండ గాంధీమహాత్మునియొద్దనుండి పూచీ దీసికొనియొడవలసినదని, యీపత్రిక విచారించుచున్నది. మహాత్మునియొద్ద నుండి పూచీ గైకొనుట కెవరికిని సాధ్యపడదను విషయమును డెయిలీ మెయిలుపత్రిక గ్రహించుట లేదు. మహాత్ముని ప్రతిభ ఎట్టిదియో, యీపత్రిక కింకను గోచరింపలేదు. ఏవకనుజూచినను, డెయిలీ మెయిలుపత్రికకు దుర్నిమిత్తములే గనుపించుచున్నవి. హిందూదేశమున కరిపాలనావ్యవహారములు స్తంభించుచున్నవనియు, సంస్కరణములు కూలిపోవుచున్నవనియు యీపత్రిక దిగులాందుచున్నది. ఇందుకు నివారణోపాయ మేమి? భారతీయులు గాఢముగ వాంఛించెడి స్వపరిపాలనమును ప్రసాదించుటదప్ప వేరుగాదు. ఆసంగతిని ఆధికారి వర్గమువారును, వారి సలహాదారులును, యిప్పటి కయినను గుర్తించునెడల, పరిస్థితులు చక్కబడగలవు. అందుకుమారుగ, దినదినప్రవర్ధమానమగు చున్న స్వరాజ్యాశయమును నిరోధించుటకు బూనుచో, ప్రస్తుతిస్థితి మరింత విషమమగుట నిశ్చయము. స్వపరిపాలనము సిద్ధింపకుండ నాటంకకరులు కేరికిని సాధ్యపడదని విచితమయినది. మహాత్ముని విడుదల, స్వరాజ్యాగమనమును సూచించుచున్నది. మహాత్ముని నిర్బంధించుట కెట్టి కారాగారములును చాలవనియు, అతని తేజము కారాగృహముల నన్నిటినిదాటి విశాల ప్రపంచమందు వ్యాపించుచున్నదనియు, తేట తెల్లమయినది. మహాత్ముని నిర్బంధము సాధ్యపడనపుడు, చేయదగినదేమి? స్వరాజ్యాశయమును నెఱవరుచుటయే ఉత్తమమార్గము. ప్రజాశక్తి బలమగునపుడు, వారి మనోరథ మీడేరకతీరదు. ఆంగ్లదేశ పత్రిక లీసంగతిని గ్రహించునెడల, హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమును వెంటనే గుర్తించగలవు. ఇంగ్లండు, హిందూదేశముల మధ్య సుహృద్భావమును పెంపుజేయుట కిదియే మార్గము. ఇట్టి సందిగ్ధతరణమున ఇంగ్లండు వెనుదగినగాని, ఉపేత వహించినగాని, లేనిపోని యాటంకముల గలిగించినగాని, హిందూదేశమునకు శాశ్వతపక్షము గలుగజాలదు. కాని ఇంగ్లండుకు మాత్రము తీరనిపక్షము వాటిల్లకమానదు. కృతనిశ్చయలగుభారతీయులకు స్వపరిపాలనము తప్పక సిద్ధించును. ఇంగ్లండు సుహృద్భావము జూపునని, రెండుదేశములకును క్షేమకరము. రెంటిసభ్యము

జలపడి ప్రపంచశాంతికి తోడ్పడగలదు. అందుకు మారుగ ఇంగ్లండు తీవ్రపాతకూల్యము జూపునెడల, రెండుదేశములకలయికకు ప్రబలమగు నాటంక మేర్పడగలదు. ఇంగ్లండు తనకీర్తినికోల్పోవ వలసివచ్చును. పైరెండు మార్గములలో నేది యుక్తమో ప్రజ్ఞా లాలోచించుకొనగలరు. డెయిలీమెయిలుపత్రిక రెండవ మార్గమునే ఆనుసరింపగోరుచున్నది. సంస్కరణములను పూర్తిగాని కొంతవరకుగాని నిలిపివేయవలయునని గోరుచున్నది. బ్రిటిషు ఆధికారమును ఎటులనయినను నిలువజేయుట యనవలసిన బోధించుచున్నది. రీడింగు ప్రభువుగారిను ఇటులనే బెదిరించిరి. కాని, యీమార్గము వట్టి ప్రమాదమని తెలుపవచ్చునని నేను. నిరర్థకమగు సంస్కరణములను రద్దుజేసినంత మాత్రమున భారతీయులు ఏమాంశభావము. సంస్కరణములములమున హిందూదేశమున కితివరకు ఎక్కుడుపక్షమేగలిగెను. ధనవ్యయ మత్యధికమయ్యెను. జన్మస్వాతంత్ర్యనిరోధము కనిపింపగనిరీతిని ప్రజలమయ్యెను. నిరంతరశాధికారి ప్రవర్ధనను నకనుకూలావకాశము గలిగెను. ఇట్టి సంస్కరణములను ప్రేమించుచు రుగనుపించరు. డెయిలీ మెయిలు పత్రిక సలహా ననుసరించి, సంస్కరణములను రద్దుజేయుచో, సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము త్వరితముగ సంపాదించుటకు ప్రజల కెక్కుడుపట్టుదల గలుగుననుటకు సందియములేదు. కేవలము బెదిరింపుల వలన ప్రజలు తమ విద్యుక్తధర్మమును మానుకొనురకుట, కిలలోనివార్త. కిలకత్తాలో ప్రచురింపబడి ధేట్టుమెనుపత్రిక తన సహజస్వభావమును విడనాడలేదు. గాంధీమహాత్ముని విడుదల జేయుటవలన, బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారికి ధైర్యము దప్పినటుల ప్రజలలో నభిప్రాయము వ్యాపించునని యీపత్రిక దాఖలపడుచున్నది. దండనమార్గముదప్ప మరయొకమార్గ మీపత్రికకు రుచింపదనుట తేట తెల్లము. డెయిలీ గెజెట్టులను కరాచీ ఆంగ్లో హైందవ పత్రికమాత్రము, మహాత్ముని విడుదలచే గలిగెడి లాభమును కనిపెట్టినది. దేశమంతయు అశాంతిలో నిండియున్న తరుణమున, గాంధీమహాత్ముడు రాజకీయరంగమున బ్రవేశించి దార్జన్యరహితి మార్గమును బోధించెను. ప్రజలకు గలిగిన మితిలేని ఆగ్రహమును వాద్దులలో నుంచెను. కేసరీయెడల, ఎట్టి సంతోషము గలిగెడిదో, ఎవరు జెప్పగలరు? మహాత్ముడు భారతీయులకేగాక, ప్రభుత్వమునకు గూడ జేసిన సహాయ మపారమయినది. ఇట్టి శాంతి దూతను కారాగృహమున నుంచు వలన ప్రభుత్వమునకు లాభమునకన్న నష్టమధికముగ వాటిల్లెను. మరల నక్కడక్కడ దార్జన్యము పొడనూకసాగెను. వివిధజాతుల మధ్య పరస్పరకలహములు మరల ప్రబలసాగెను. విభేదములు విస్తరింప జొచ్చెను. ఎల్లరను ఏకముఖమునకు దేగలిగిన నాయకుడు లేడయ్యెను. ప్రభుత్వమువారు నూతన పరిణామము నెదుర్కొనజాలరని తెల్లమగుచున్నది. ఇట్టి స్థితిలో, హిందువులను, మహమ్మదీయులను, సిక్కులను, శుద్ధి యుద్ధమ పోషకులను, బ్రాహ్మణులను, బ్రాహ్మణేతరులను, సహకారులను అసహాయవాదులను, బాల్మీవిక్కులను, అరాజకులను, తదితరులను ఒక్కదానికి దేగల శక్తివంతుడు గాంధీతప్ప మరియొకరు లేరని, డెయిలీగెజెట్టు పత్రిక గుర్తించినది. ప్రభుత్వము వారా కారణము చేతనే హిందూదేశమును నడిపించుటకు గాంధీమహాత్మునకు మరియొక యవకాశ మిచ్చిరని, యీపత్రిక సూచించుచున్నది. డెయిలీగెజెట్టు వ్యాఖ్యానము చాల దూరదృష్టిని సూచించు

చున్నది. కిలాఫాత్ సమస్యచే మహమ్మదీయులు ప్రేరేపితులై, కంజాబున గలిగిన ఘోరమరంతములచే నెల్లరును విషాద, ఆగ్రహపూరితులై యున్న సమయమున, మహాత్ముని దివ్యశక్తియే లా ఆర్డరులను స్థాపింపగలిగెను. రీడింగు ప్రభువుగారి లీసంగతిని గ్రహింపక, లా ఆర్డరు రక్షణకు నిర్బంధములు తోడ్పడెనని దురభిప్రాయపడిరి. మహాత్ముని నిర్బంధించినపిమ్మట, రీడింగు ప్రభువుగారి యభిప్రాయము తప్పని స్థిరపడినది. హిందూదేశమును నడిపింపక కిలవాడు, మహాత్ముడొక్కడేని యిప్పుడెల్లరకును రూఢియైనది. అరాజకమును పోద్రోలుటకును, హిందూమహమ్మదీయ కల్లోలము నణచివైచుటకును, మహాత్ముని సాహాయ్యమే తోడ్పడగలదని, ప్రభుత్వ మీసరికి గ్రహించియుండును. డెయిలీగెజెట్టుపత్రిక యూహా నిజమగుచో, ప్రభుత్వము వారికిమీద గాంధీపయత్నములను నిరోధింపక, దేశమును గమ్యస్థానమునకు నడుపుటకు మహాత్మునకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నొసగి ప్రజేచ్ఛుచు గొరవించుట యుక్తము. మహాత్ముని విడుదల, ప్రభుత్వవ్యాధయము మూలినందులకు చిహ్నమని కొందరు దెలుపుచున్నారు. ఈ మార్పు స్వరాజ్య సిద్ధి యగువరకు నిలుచునో, మధ్యనే మరల వెనుకకుమరలునో, భావిపరిణామము తేటపరుపగలదు.

కవు: జీవితము

దిలిపకుమార రాయగారిలో కళకూర్చి గాంధీమహాత్ముడు దెలిపినసంగతులు, ఉత్కృష్ట సత్యమును దెలుపుచున్నవి. కళకును ఉన్నతజీవితమునకును సంబంధములేదనిగాని, జీవితమునకన్న కళ గొప్పదనిగాని తలచుట సరిగానేరదు. తత్వదృష్టితోజూచిన, వస్తువు ఒక్కటిమాత్రమే గనుపించును. అదియే పరిపరివిధముల గోచరించుచున్నది. మానవుడు తన సౌకర్యముకొర కెన్ని విభాగాలు లక్షిని, భేదదృష్టితో జూచుచున్నను, వీనియట్లుయడుగున సత్ప్రదార్థ మొక్కటియే గలదని మరువజనదు. జీవితమున కేమాత్రము సంబంధము లేదనిగాని, కళను భావించుట పమాదభూయిష్టము. ఉన్నతాదర్శములు జాతీయజీవితమును ప్రేరేపించిన సమయమునందే, చిత్రకళలు విశేషముగ పెంపుజొందెనని, రస్మిను మహాశయుని పెక్కునిదర్శనముల జూపెను. కళలు జీవితరసానుభవమునకు తోడ్పడుచుండును. నారదతుంబురామల గానము, భక్తిపారవశ్యమునకు తోడ్పడలేదా? త్యాగరాజ గానమహిమ మోక్షప్రాప్తికి సాధనగాలేదా? ఈశ్వరరూపమును తదేక నిష్ఠతో చిత్రించిన చిత్రకారుడు, అతని సాన్నిధ్యము జేరడా? కళయొక్క పరమావధి నిర్మలానందము. నిర్మలానందము నిశ్చల జీవితమునకు ఫలితము. ఏనాడు ప్రజాజీవిత మున్నత పథమును విడనాడునో, ఆనాడు కళలును క్షీణించును. ఉత్తమ జీవితమునకు దోహద మొసగని కళలు కళలనామమున కర్తృములు గాజాలవు. కళలు క్షీణగతి నొందుటచే, వానికి చెడుపేరు వచ్చుట తటస్థించెను. సాధుపుంగవులను సజ్జనులను వానికి దూరముగ దొలగుటతటస్థించెను. కళలుదుర్జనులచేతులలోబడి దుర్వినియోగమయ్యెను. కాని లోపముకలదిగాదు. దాని నుపయోగించువారియందే ప్రధానలోపము గలదు, కళలను పునరుద్ధరింపవలెనని, జీవితపరిస్థితులనుచక్కబరుపవలెను. గాంధీమహాత్ముడు సన్యాస మార్గము నవలంబించుననియు, కళలనిన మహాత్మునకు యిష్టములేదని, పలువురభిప్రాయపడుట వింతగాదు. దిలిపకుమార రాయగారి రిట్టి దురభిప్రాయమునే గలిగియుండిరి. మహాత్ముడితనిసందియముల దీర్చెను. గాంధీమహాత్ముడుకర్మయోగి. ఫలాపేక్ష

రహితముగ సత్కర్మల నాచరించు యోగిపుంగవుల నిర్మలానందము ననుభవించుట సులభము. కళః యొక్క పరమార్థము అట్టివారికి గోచరించినంత చక్కగ నితరులకు గోచరింపజాలదు. మహాత్ముని సంగీతకళయందు ప్రీతిమొందు. సన్యాసమార్గగామి యగు గాంధీమహాత్మునకు సంగీతమునందు ప్రీతి యుండుట ఆశ్చర్యకరమని దిలీపకుమార రాయగారు బలుకగ, సన్యాసమే జీవితమునం దుత్కృష్టకళ యని మహాత్ముడు బదులు చెప్పెను. ఈ సంగతిని గ్రహించుటకు, కళలను సామాన్యార్థములో గ్రహించెడివారికి కష్టముగ నున్నను, మహాత్ముని దృష్టితోజూచువారి కిది విచిత్రముగ దోషకమానదు. సన్యాసమార్గమునకును, భూపేతరహితముగ కర్మయోగమునకును, లోకమాన్య తిలకు మహాశయ్యుడు సమన్వయము గుదిచ్చెను. ఈ సమన్వయమును గుర్తించునెడల, సన్యాస ముత్కృష్టజీవితముతో తుల్యమగును. ఉత్కృష్టజీవితము ఉత్కృష్టకళగాదా? ఏది సత్యమో, అదియే సుందరము. అదియే మంగళప్రదము. సత్యముయొక్క సౌందర్యమునే మహామహానుజ గ్రహింపగలడో, అతడే కళలొసగెడి నిర్మలానందము ననుభవింపవలడు. ఆకారణముచేతనే జీవితమాధుర్యమునకు సంగీత మత్యంత సహకారి యని, గాంధీమహాత్ముడు దెలుపగలిగెను. కళలను ప్రేమించునపుడు జీవితసాఫల్యమును మరువ గూడదు. గాంధీమహాత్ముని నిర్వచనములు, నూమూలు నిర్వచనములకును ఆభి పాయములకును భిన్నముగ నుండవచ్చును. కాని తనచూడోభావముల ననుసరించి నిర్వచించుటకు మహాత్మునికి పూర్ణాధికారముగలదు. కళలను ప్రత్యేకవిభాగముక్రింద బేర్కొనవచ్చును. ప్రత్యేక సూత్రములను నిర్ణయింపవచ్చును. వానికొరకై జీవితమునంతను భారబోయవచ్చును. కాని కళాభిజ్ఞులు, కళల కన్నిటికిని ఆధారభూతమగు ఉత్కృష్టవస్తువును మరువగూడదు. ప్రత్యేకవిభాగముల కావల నేదిగలదో కనుగొనవలెను. అప్పుడు జీవితవికాసమునకుకళలెటులసహకారులగునో వారు గ్రహింపగలుగుదురు. కళలకును, జీవితమునకును గల సన్నిహితసంబంధము వారి కిప్పుడు స్పష్టముగ గోచరించును. నేడు కళాభివృద్ధికై నెకవంక సత్ప్రయత్నము లారంభమయినవి. ఉన్నతాశయులందుకు బూనుకొనిరి. వేరొకవంక మహాత్ముడవతరించి జీవితసాఫల్యమునకు తోడ్పడుచున్నాడు. ఇట్టిస్థితిలో కళలకును జీవితమునకును గల సన్నిహిత సంబంధమును గుర్తించుట ఎల్లర ధర్మము గాదా? కళలకును మాధుర్య జీవితమునకును దాటరాని యొకరములేదు జీవితమాధుర్యమునం దున్నత కళగలదని గోచరింపక మానదు.

ఇరిగేషనుచట్టము: భాషాంతరీకరణము

ఇరిగేషనుచట్ట ప్రవేశమును కొలదికాలము వర కయినను ఆపి యుంచుటకు ప్రభుత్వమువారంగీకరింపరయిరి. నరసింహరాజుగారి ఆపుదల తీర్మానము నిరాకరింపబడెను. శాసనసభ్యులలోనే ఆంగ్లభాష దెలియనివారు గలరు. ప్రభుత్వము వారితవరకును, ఇరిగేషను చట్టమును, దాని యుద్దేశ్యమును కారణములను దేశభాషలలో ప్రచురింపరయిరి. తెలుగుభాషలో చట్టము ప్రచురింపబడినదా యని మమ్ముల ననేకులడిగిరి. శాసనసభ్యులు గొందరు యీ విషయమై మిక్కిలి ఆతురము జూపిరి. చట్టపు ఉద్దేశ్యములను కారణములనుమాత్రము మేమిదివరకుభాషాంతరీకరించి ప్రచురించితిమి. ఇరిగేషను చట్టమునందలి ముఖ్యవిషయములనుసాధికారపురస్కారముగ వివరించియుంటిమి.

నేమోనని నిశ్చయించుచుంటిమి. ఇరిగేషను చట్టము శాసనసభలో ప్రవేశ బెట్టబడినను, దేశభాషలలో నీ చట్టము తర్జుమాగాదయ్యెను. ప్రజలకుగొందరు ప్రతినిధులకును ఇరిగేషనుచట్ట మేమిజెప్పచున్నదో కనుగొనుటకయినను అవకాశమియక, యీచట్టమును ప్రవేశపెట్టుట ఏజీన్షియమో గ్రహింపవచ్చును. ఒక్కరూసము, లేకున్న కనీస మొక ఇరువదిదినము లయినను గడవిచ్చి దేశభాషలలో నీచట్టమును ప్రచురింపవలయునని సి. వి. వేంకటరమణయ్యంగారు కోరిరి. ఒక్కమాసము దినములలో మునిగిపోవునదేమియు లేదు. ఇరిగేషనుచట్టమును విచారించుట కేర్పడిన కమిటివారు గావించిన సూచనల నన్నిటిని ప్రభుత్వ మంగీకరింపలేదని సర్ సి. సి. రామస్వామిఅయ్యగారుదెలిపిరి. కమిటివారి సూచనలేవి? వానిలో ప్రభుత్వమువారు వేని సంగీకరించిరి? వేనినినిరాకరించిరి? ఈసంగతిని ప్రభుత్వమువారితవరకు ప్రకటింపలేదు. ఇట్టిసందర్భములలో ఇరిగేషను చట్టపు ప్రవేశమును కనీస మొక మాసము దినములవరకాపుటకు, శాసనసభ్యులలో నిధికసంఖ్యాకులేల యంగీకరింపలేదో దెలిసికొనుట దురూహ్యముగనున్నది. ఆంగ్లభాషలో ప్రచురింపబడిన చట్టమునుగూర్చి, చర్చజరుగునపుడు, చట్టము నెరుగనివారు దానియం దెటుల పాల్గొనగలరో, ఎటుల వోటుజేయగలరో దెలియదు. శాసనసభల వలన ప్రయోజనము మృగ్యమయినను, నామాన్యముగు తంతురుగూడ అవలంబింపకబోవుట మిగుల విచిత్రము. దేశభాష లనినను, ప్రజాసామాన్యమనినను, శాసనసభ్యులకెట్టి గౌరవముగలదో యిందును బట్టి గ్రహింపవచ్చును. మార్చి నెలాఖరులోగ బిల్లును తర్జుమాచేయుట ఎటులసాధ్యమగునని పాలానాగారడిగిరి. ఇదిఅసంభవమగు కార్యము గాజాలదు. ఎనుబదిసంవత్సరము లయినప్పటికి, ప్రజలకీచట్టము దెలియక బోయినచో, ఇరువదిరోజులలోపల వారు గ్రహింపగలుగుదురాయని డి. బి. కృష్ణకనాయకుగారు ప్రశ్నించిరి. వీరెవళ్ళ మిగుల యగృతముగ నున్నది. శాసనసభ్యులదృష్టి కడుంగడు విపరీతము. శాసనసభ కార్యక్రమము దేశభాషలలో జరిగి, చర్చింపవలసిన విషయములు దేశభాషలలో ప్రచురమగుచున్నగాని, ప్రజలు సందర్భములను గ్రహించుటకయినను వీలుగలుగదు.

తెల్లవారి నిశ్చయము

దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారిలో ఇతరవిషయములలో నెట్టి భేదాభిప్రాయము లున్నను, భారతీయులకు పీడించువిషయమునమాత్రము ఎల్లరును ఏకాభిప్రాయులై యున్నటుల విదేశవార్తలు దెలుపుచున్నవి. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యపక్ష నాయకులగు మార్జగజుగారును, కార్మికపక్షనాయకులగు క్రెసు వెల్లుగారును, స్వేచ్ఛుగారిపద్ధతుల నామోదించిరి దెలియుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో నెన్నిరాయ భారములు

వలన నినుమంతయు లాభముండదని జెప్పవచ్చును. భారతీయులను ప్రత్యేకపుగూడెములలో నుంచుటకు దక్షిణాఫ్రికాలో ప్రయత్నము సలుపుచున్నారు. ఆఫ్రికా నీగ్రోలుగూడ తెల్లవారి నిర్బంధముల గాంచి అసమ్మతిజూపుచున్నారు. కెనియాలోనేమి, దక్షిణాఫ్రికాలోనేమి, తదితర భాగములలో నేమి, భారతీయులహక్కులు స్థిరపడవలయుననను, వేరు మార్గముల నవలంబింపవలయును. భైత్యుకపద్ధతులను విడనాడవలెను. స్వరాజ్యమును త్వరలో సంపాదించవలయును. ఇంటగెలువనిదీ, రచ్చగెలియుట దుర్లభము.

బులుసు సాంబమూర్తిగారు

బులుసు సాంబమూర్తిగారికి హైకోర్టువారు నోటీసునిచ్చిరి. వీరిసనదురు ఏల రద్దుజేయగూడదో దెలుపవలెనని నోటీసునందు గలదు. సాంబమూర్తిగారు చిర కాలముక్రిందటనే న్యాయవాదవృత్తిని విసర్జించిరి. దానిని మరల స్వీకరించుటకు వారెన్నడును దలవెట్టలేదు. అట్టి దేశారాధకునికి హైకోర్టువారు నోటీసును జంపినమాత్రమున, వారిదృష్టియం దెట్టి మార్పు గలుగబోదు. ఇల్లసూదిపోట్లు, దేశసేవ నెక్కుడు దీక్షతో కొనసాగించుటకు సాంబమూర్తిబోలు దేశభక్తులకు తోడ్పడునని నమ్మెదము.

గవర్న మెంటు పెక్కి కలు పరీక్షలు

అందలి మార్పులు

ఈవాపు గజెటుంగు యెట్లు ప్రకటింపబడినది:-
జూన్ 29 క తేదీ భోవునెట్లు జాగ్రెగెటునందా ప్రకటింపబడిన విధముగ సంస్కరింపబడిన ప్రకారము యెకమిద గవర్న మెంటు పెక్కి కలు పరీక్షలు జరపబడును. అందు దొండుదిన విషయములందే పరీక్షలు జరపబడును. పరీక్ష యెండొ యెండు నో ఆ యా విషయముల నీల బ ము మార్చి న దాని యెండు గానన గును. ప్రతి నీలబను అయ్యకముకు ప్రధానములుతోడ గవర్న మెంటు ప్రొవిన్సియల్ డియన్లును. పరీక్షలు జరపబడును. అని రెండుగ్రేడులే యుండును. ఒక్కొక్క గ్రేడులో లోయరు 6 రూపాయలును హయ్యరు 12 రూపాయలును దరఖాస్తును బాండును. హయ్యరుగ్రేడు, ట్రైపురె టింగు పరీక్షలు సంవత్సరమునకు రెండుసార్లు ఒకసారి ఏప్రిల్లోను, ఒకసారి నవంబరులోను జరుగును. ఇకను మిగిలిన పరీక్షలు సమాజములో జరుగును. అనియు ఫీజయాలదీ (హయ్యరుగ్రేడు) ప్రాజీను (హయ్యరుగ్రేడు) మైరు స్కూలులరీ ఇంజనీరింగు పరీక్షలు మార్చి మాసెలో జరుగవు. అనియు ఫీజయాలదీ ప్రాజీను హయ్యరుగ్రేడు పరీక్షలు జనవరిలోను మైరుస్కూలులరీ ఇంజనీరింగు డిసంబరులోను జరపబడును. 1924 ఏప్రిల్లో జరుగు హయ్యరుగ్రేడు ట్రైపురె టింగు పరీక్షలకు దరఖాస్తులను ఫిబ్రవరి 28 క తేదీ లోపుగా జేరునటుల పరిపాలయను. ఏప్రిల్లో జరుగు కరీక్షాపరీక్షలు కెంబ్రిడ్జు పరీక్ష తేదీలును దెప్పుయను దరఖాస్తులను పంపరెననికొరుమ పర్యాకాతి గజెటుంగు ప్రకటింపబడును.

మర:- ప్రాతీనిలబను ప్రకారము ఏ నవెక్కునందును పరీక్ష ఉండదు. (తై అత్తు)

ఆర్. కృష్ణరావు భాష్యే,

ఆ. సెకెటరీ.

పలాటి నేటు

విషమపరిస్థితులు

ప్రజలందరు తిరుగబడెదరను యువద్రవము

లండన్, ఫిబ్రరి 5 తా. 10-15:—పలాటి నేటునా పరిస్థితులు విషమించుచున్నవి. మ్యూనిసిపల్ ట్రైబ్యూనల్ ఇన్వెస్టిగేషన్ తెలుపుచున్నది. క్లెయింట్ గారి రాకచే కొంతసేపకు సెషన్ టెన్యూ దురుదుకు చేర్చబడునని. కాని న్యాయ సెషన్ టెన్యూ అటల ను అటుట ప్రారంభించి, పరిశీలనల సంఖ్య భారంకరముగ వచ్చిపోవుచున్నది. పరిశీలన వారలకిచ్చుటకు సెషన్ టెన్యూ దగ్గర సామ్యము. అనాగ్రమణ్యదేవునినుండి జర్జునుల వీరి సామ్యము బంపుట కష్టపడుటలేదు. సెషన్ టెన్యూ ప్రభుత్వము వారు తమస్వేచ్ఛాను నిమిత్తము తీసుకోవుచుండే తాముపంపి యు ప్రయోజనముండదని జర్జునులు పరిశీలనలకు సామ్యము పడలనుకొనలేదు. వెదలగొట్టబడకుండ ఇంకను కొంతసేపకు అధికారులున్నారు. వీరు పరిశీలన తిండిలేక మాడుచున్న పనివాండు కోపముతో అల్లరిచేయుటకు సిగ్గుచేటుచున్నారు. కాని ప్రజలందరూ సేవరేటిస్టులవైతిరగ బాటొచ్చునని గొప్పభయ ముచున్నది.

పలాటి నేటు సమస్యనుగూర్చి లండన్, సోలీస్ వారు ఆలోచించుచున్న విషయమును చాల ఆసక్తితో పరిశీలింపి, చూచుచున్నారు. బ్రిటిష్ పార్లమెంటు లాభముగ నుండకలెనన్న ఇక సెలక్షన్ లను ఆలస్యము చేయరాదు.

పరామలు పలాటి నేటు సెషన్ టెన్యూకు చేయుతనానకు టేజీ జర్జునుల అధికారమునకు భంగము కలుగుచున్నదని కొత్తగ జర్జునులు పరామలకు తెలియజేసిరి. సెషన్ టెన్యూ పలాటి నేటునా ఆనాధులకు 700000 మంది ఖరీదబెట్టుచున్నారు. వెర్నియల్స్ బిడెంబడిక ప్రకారము పూర్వపరిస్థితుల స్వేచ్ఛవలె తర ననుచున్నారు. సెషన్ టెన్యూను నిరాయధులుగ జేయుకోరు చున్నారు. జర్జునుల అధికారులు యథేచ్ఛ పనిచేయుట కనకాళముండవలె, ఇకముందు జోక్యము కలుగజేసికొనరాదని.

సెషన్ టెన్యూల క్రూర కృత్యము

పనివానిని కాల్చి చంపుట

కోల్ న, ఫిబ్రరి 5:—సెషన్ టెన్యూలకు పనివారిని నోకని వెదలగొట్ట కల్పించిరట. వాడు తప్పించుకొని పారిపోవుటకు ప్రయత్నించ వానిని బట్టుకొని గోదమీదనుంచి కాల్చిచంపి రని స్పేషల్ పోలీసు తెలుపుచున్నది.

సోషలిస్టు ప్రభుత్వము సంగీరించుటచే టెర్రోరిజంలో నున్న బ్రిటిష్ మంత్రిని రషియామంత్రి సందర్శించెను. బ్రిటిష్ మంత్రి పిరిస్ 2 తేదీని బోయించుచును.

కార్మికులకు పీరు బిరుదము

కృత్తి బ్రిటిషున్నంతవరకు ఆకలి 'పీరు' బిరుదు నిచ్చుటకు వీలులేదని మన్మోనాల్డుగారి రాజీనామా ప్రకటన తెలియజేసి పూర్వ మొకపుడు క్లియర్ మహారాజ్ గారి జేష్టు పార్కుగారి ప్రభువుగ జేయబడినపుడు అయ్యది నిరారంభ బడెనయ్య తెలియజేసిరి అందుచే మన్మోనాల్డుగారు క్రొత్త పీరును ప్రకటించుట కంకళముగ ప్రయత్నము చేయగూడదను సిద్ధాంతమును బహిష్కరించెనని (సి.ఎస్. టైమ్స్)

వార్డులకు అసెంబ్లీలకు పనిచేయు జీతమునే 6000 పావులను దీసికొనెద ననియు లార్డు చాన్సలరుగ 10,000 పావులను ఫీసికలను తెప్పించుట కబడే ఎక్సైజ్ కట్టక తెచ్చుచున్నది. (సి.ఎస్. టైమ్స్)

ఆక్రమణరాష్ట్రము

జర్జునుల క్రొత్తకోర్కెలు

లెండన్, ఫిబ్రరి 5:—ఆక్రమణ ప్రదేశములలోని ప్రెంచి బెల్జియముల సరకులను దిగుమతి చేయు ఏర్పాటులను తొలగించవలెనని క్రొత్త జర్జునులు బెల్జియము ప్రెంచి ప్రభుత్వమువారి క్రొత్తలేఖ పంపిరి.

ఆక్రమణరాష్ట్రమును జర్జునులకు విడదీసిన అయ్యది జర్జును నుకముల ఆనాడుములకు కష్టకరమయ్య జర్జును ప్రభుత్వమువారు తమ అధికారమును నిలబడగ జేయుటకు అవారము గలుగుననియు తెలియజేసిరి.

జనసభ వారు చేసిన ప్రయత్నములకు తిమ్మకర్ణాడను జూపుచు తిరిగి నంపి.

'డెయిలీ మెయిలు' భయము

బ్రిటిష్ పాలనము స్థాపించుకాలము వచ్చుచున్నది లండన్, ఫిబ్రరి 5:—గాంధీగారిని ఎట్టి పరతులను గోరకనే ప్రభుత్వమువారు వదలిపెట్టుట చాల ఆశ్చర్యముగ నున్నది. కొంతకాలమువరకు రాజకీయములందు జోక్యము కలుగజేసికొనను, ఆంధ్రోళనమును గావించనని గాంధీగారినుండి అభయమును గొనిన బాగుండెడిది. భారతదేశములో మన పాలనమునకు ప్రతిష్ఠంభము సమీపించునూ చ న లు కనిపించుచున్నవి. సంస్కరణములు భగ్నమగుచున్నవి. తాత్కాలికముగ పూర్ణనో కొంతవరకో సంస్కరణములను రద్దు జేయుటనుగూర్చి త్వరలో ఆలోచించుటవసరము. బ్రిటిష్ పాలనమును, అధికారమును నిలబెట్టి భంగము లేకుండజేయుటవసరమని డెయిలీ మెయిలు ప్రకటన హెచ్చరించుచున్నది.

కార్మిక ప్రభుత్వము

ప్రధానామాత్యుడు

రషియా ప్రభుత్వము సంగీకరించుట

లండన్, ఫిబ్రరి 5:—పత్రికా ప్రతినిధులతో మన్మోనాల్డు గారిలు తెలియజేసిరి. ప్రస్తుత ప్రభుత్వములో నున్న వారు కర్తవ్యులుగాను. కాని నిశ్చయముగ వారు పనులచే తమ కృత్తికమును జూపువారుగాని కలుగలే కాల్క్షేపముజేయువారు గారు. రషియా ప్రభుత్వము సంగీకరించుట తప్పదు. అత్యవసరము అధికారియచే, కాత్రిత్యా రషియా ప్రభుత్వము సంగీకరించవలెనన్న 'వారిపోయే వానికి ఎవరికి' తెలియదనుటకన్న. అట్లు అనుట అవసరమైనది. అధిక రుపాది, కాత్రిత్యా అనుబంధము రషియానుకు ముఖ్యము గాన నేను దానిసంగీకరించెదను. రషియానుకు అనుమతిలో జేర్చుకొన్న తప్పలేదు. నాని వాటిల్లదు. కాని జర్జునీనిగూడ బాలిమితిలో జేర్చువలెనని కట్టుబట్టవలెను.

ఆంగ్లో పరాసుల అపోహములు

ఇంక కరకును పరాసులకును ఆంగ్లేయులకును అపోహములు ఇంకకాలమునుండి బ్రిటిష్ వారు అనుమానించుచు వెనుకాడుచు ఇదమిత్యని ఏమియు జెప్పకుండుటయే గారజము. అగోజులన్నియు పోయినవి. ఇక సెలక్షన్ లను సెయ్యదిగ ఒకవోటు గూర్చుండి సంగతులను గనిబెట్టుటకు బ్రిటిషుకు వీలు కదదు. ఇప్పుడగుంబించిన క్రొత్తలేఖి ఫలము అప్పుడే అనుకొన్న జానికలై ఎక్కడగ కనిపించుచున్నది.

ఈసంవత్సరము పడమటికనడాలో యునైటెడ్ స్టేటు నుండి పేలకొలదిరైతులు ప్రవేశించెదరు. దీనికి ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి.

పరాసుల ఋణమును దీర్చుటకు తనంత ఆస్తి కొమ్మే నిరూ. పోలండు, మున్నగు దేశములకు గలదట.

దళ గాక.

ఇక జనసామాన్యమునూ జెప్పకక్కరలేదు. వారిగూడను జభిమానము విల్లెక్ గారిపట్ల ముంత ఆసక్తియించును.

విశ్రాంతిపులకు పించులు

లండన్, ఫిబ్రరి 5:—

కాంతలని కార్మిక పక్షమునుండి కోర్కెలు బయలుదేరుచున్నవి. ఈ విషయము నింతవరకు మంత్రిత్వమువారు చర్చించలేదు. కార్మిక పక్షములో కొందరు సాంఘికవాదులు పించులు గావలెననే అనుచున్నారు. దీనివలన చాలాభయము గలుగుననుచున్నారు.

జనరి, 5 తేదీని ఆల్బర్ట్ మంత్రిత్వమున నుకమించుచు పించులనివలెను గూర్చి తమ కార్మిక కార్యక్రమమున జేర్చితిమని మన్మోనాల్డుగారు తెలియజేసిరట.

క్రొత్తసాల్సు 1 పించుల క్రింద పిల్లలకు పోషించు ఖర్చుతోనూ 20000000 పావులు క్షయమగును. వృద్ధాప్యమున మితవ్యముగ నుండాలెనను పరకును రద్దుజేయు దలంచి లేది ఇంకొక 12000000 పావులు కావలసి యుండును. ఇటీవల వైద్యులజీతమును వాచ్చించుటచే ఇంకొక 2000000 పావులు కావలసి యుండును.

వగ భేదము

ఆఫ్రికాబిల్లు నాడేపించుట

కేప్టౌన్, ఫిబ్రరి 5:—నేటాలంతులను భారతీయులను ప్రత్యేకముగ నూడెములలో నుంచువలెనను చట్టమును ఆడేపించుచున్నారు. ఈ శాసనము భర్తభేదమును పాటించుటకైన ఆడేపించిరి. ఈ చట్టమును అందులో బెట్టిలేని ఆఫ్రికా రాజకీయ సంఘముగా రిపియమును వాలిసమితివారికి తెలియజేయవలెనని తీర్మానించిరి.

మన్మోనాల్డుగారును ఆడేపించుచు నేటాలు భారతీయులు నేటాలుమంత్రిత్వగతు బోయి తమ ఆడేపణలను తెలియజేసిరి. మంత్రి సానభూతిలో చెబుతున్నారెను. త్వరలోనే ప్రత్యుత్తరము నిచ్చవలెనను. కేప్టౌన్ భారతీయులుగూడ నేటాలు భారతీయుల రాజకీయము సంగీకరించిరి.

సోషలిస్టు ప్రభుత్వము-బెల్జియము

అంగీకరించునట అసత్యము

లండన్, ఫిబ్రరి 5:—తా. 9-20 క్రిటు బిటు నను సరిచి బెల్జియ ప్రభుత్వముగూడ సోషలిస్టు సొలనము సంగీకరించిరన్న మాట నిజముగాదని బ్రిటెన్మునుండి ట్రెయ్స్ క్రికా రిలేఖ తెలుపు చున్నది. వాస్తవమునుండి బెల్జియ ప్రభుత్వమువారు కర్తవ్య బాధించిరటను గూర్చి ఆలోచించుచున్నారని రషియా క్షయవారములు తెలిసిన బెల్జియము ఈవిషయమై తొందరపడ నవసరము లేదని ఇంతకొత్తగ బిడెంబడికను జేసికొనుట అసమంజస మనిపించుకొను ననుచున్నారు.

బ్రిటిష్ సామాజ్యకర్మ ప్రకర్మక కాలమున సోషలవారము నుండి కుక్రవారమువరకు అర్థతాత్రియన పడన తాత్రియంతయు పహాల్జేల్లను ఫలహారపు దుకాణములను తెలిచి యంచుట కనుజ్ఞ ఇంకొకటి.

మనము, అందరికాకార్యాలము. వన్నెపురి

మహాత్ముని కథా సిద్ధాంతములు

సంభాషణ నివేదికము

దిలీపకుమార రాయ గారు

(ఈ సంభాషణము 1924 వ సం॥ ఫిబ్రవరి 2 వ తేదిని పురహా ఆసుపత్రిలో జరిగెను.)

మహాత్మునితో నేను గావించిన ఈ సంభాషణమును పదవో నా పుస్తకమున కారణముచే ముఖముగా ప్రచురించుచున్నాను. అదిగాక వారు స్వయముగా తెలియజేయుచున్న ప్రాయములనివేదిక మిది. మహాత్ముని నాకును కళావిషయమున నభిప్రాయభేదములున్నను వానివై విచిత్ర యప్రకృతమని విచింతించెదను. సాధ్యమైనవరకు మూలముయొక్క భావము పోకుండ సంభాషణమును నివేదించెదను. ప్రత్యక్షరమూలాను సంగణము చేయకపోయినను మహాత్ముని భావములను మాత్రము తప్పలేకుండ నాకర్థమైనవరకు తెల్పెదను. ఒకరిభావములనిం కొకరు పరిపూర్ణముగ గ్రహించుట యసంభవము. ఎవరైనను తమ కర్థమైనవరకు ఎదుటివారిభావములకు వ్యాఖ్యానము గావించగల్గుదురు. మానవ ప్రకృతినిబట్టి ఇయ్యది తప్పనిసరి యగుచున్నది.

మహాత్ముని సందర్శించున ప్రపంచమున కాంతద్వైత్తితో జవలోకింపగల మహనీయుని సాన్నిధ్యమును పొందినట్లు భావించిరి. కాని ఆయన నెమ్మదిగా మాట్లాడుచుండగా ప్రేమ పూర్వము నాయనస్వభావమును గ్రహింపగల్గిరి.

మహాత్ముని నేను ప్రప్రథమమున 1924 వ సం॥ ఫిబ్రవరి 2 వ తేది యుదయమున సందర్శించిరి. “మిమ్మును సందర్శించుటకు ముఖ్యముగా పునఃపాత వచ్చితి”నని నేను తెలుపగా మహాత్ముడు “మీదయకు కృతజ్ఞుడ”నని పల్కినా. ఇట్టిస్వల్ప విషయములలో గూడ కృతజ్ఞతను నూచించుట భారతీయస్వభావవిరుద్ధమైనను (ఏలయునగా నిత్యమును మన మిట్టి స్వల్పవిషయములలో జోకజోకటి కృతజ్ఞత చెల్లుకొనము) విరోధియులవలె మహాత్ముడు కేవలము లాంఛనము ననుసరింపలేదని స్పష్టమగుచుండెను. మీరు విశ్వీకరి పరిపూర్ణ యాంతరీకరణమునుగణముగ నేమహాత్ముడట్లు పల్కినని సుబోధమగుచుండెను.

ప్రప్రథమమున సంగీతమునుగూర్చి సంభాషణముపాఠం భించిరి. విశేషము పరిచయముగాని అభిజ్ఞానముగాని లేకున్నను సంగీతమును తన కత్యంతప్రియమునను “నాకు సంగీతమును నెంత యిష్టమనుకొన్నాను! వెనుకటి కొకసారి నైపెదవికి చెబుతగిలి నేను దక్షిణాఫ్రికాలో ఆసుపత్రియందుండగా నాస్నేహితుని కొమరితచే “దివ్యజ్యోతి” నను నడిపింపుమా,” అను గీతమునుపాడించి వినగా నావాద చాలభాగము తగ్గెను.” అని మహాత్ముడు పల్కినా. “మీరాబాయి రచించిన చక్రినిపాటలలో మీకేమైన వచ్చునా”యని. యడిగితిని అందుకు మహాత్ముడు “అవును నేను వానిలో చాలా పాటలను విన్నాను. అవి యెంతో చక్కగా నుండును. వృద్ధయోగ్యతములై కవియశమును గాని ప్రవాదమునుగాని కాంతింపకపోవుటయే దానికి కారణము.” అని నడిపెను.

వాకి కొరిక ననుసరించి తిరిగి సాయంత్రము వారిని సందర్శించిరి. సంగీతానంతరము మహాత్మునిమనము సంచలమునొందెనని గ్రహించిరి. వెలుతురంతగా లేని ఆసుపత్రివిషయములను మహాత్మునినయము లావందాశ్రుబలపూరితములై ప్రకాశించగల్గొంటిని.

పాఠశాలలోను కాలేజీలోను రమణీయుమగు మన సంగీతమువిషయమున నక్కడమాపుట విచారకరమని నేనంటిని. “నిజము. నేనాసంగీతనే యెల్లప్పుడను చెప్పుచుంటి”నని మహాత్ముడనెను.

మా సంభాషణసమయమున నచ్చటనున్న శ్రీయుత మహాదేవ దేశాయిగా రామాటలూభాగ్యమును సమర్థించిరి.

“మీరట్లు చెప్పటచే నాకు చాలసంతోషము. ఇన్నాక్షును మీరు సంగీతాదికళలకు వ్యతిరేకులని భావించుచుంటి”నంటిని.

“నేనా! సంగీతమునకు వ్యతిరేకుడనా?” అని మహాత్ముడు ఆశ్చర్యము తెలియజేసి నాయననుండతి ఆపోహమును తక్షణము పారద్రోలెను. అంతట మహాత్ముడు తన కాంతవదనముపై నిర్వృతితో. “నన్నుగూర్చి లేనిపోని అభిప్రాయములు చాల వ్యాపించుచున్నవి. వానిని తెలియజేయవలెనట్లుట యెంతయు సహజమగుచున్నది. తత్పరితముగ నాకు కళలయందభిమానము వ్యక్తమవుడెట్లు నాన్నియు యిరువత్సరములనుండి” రసెను.

“ఈసంగతి వినుటకు నాకెంతయు సంతస మగుచున్నది. ఏలనిన. యంతవరకు వై రాగ్యవ్రధానముగ తమ జీవితతత్వసిద్ధాంతమున సంగీతాదికళలకు స్థానములేదని భావించుచుంటిసంటిని.”

“అట్లునువో వై రాగ్యమును మించినకళ లేనేలేదని నేను వాదించు”నని మహాత్ముడు ఖండితముగ చెలిపెను.

ఈ విషయమును గూర్చి నే నాయనతో చర్చింపదలపలేదు. సామాన్యముగ కళావిషయములగుర్చి ఆయన యభిప్రాయములను తెలిసికొనలేనని. మాత్రమే ఉద్దేశించియుంటున్నా “కావచ్చును. నేను జెప్పినకళ సంగీతము, చిత్రము, శిల్పము మొదలగు వాటికి సంబంధించినది. ఇట్టికళలకు మీరు కృతిరేకులని నేను భావించుచుంటిని.” అని నేనంటిని.

“నేను సంగీతాదికళలకు ప్రతికూలుడనా? అమాటకు వచ్చిన భారతదేశమున సంగీతసహాయములేనిది మత మెట్లుభిన్నది పాండగలవో నాకు గోచరమగుట లేదు. సంగీతము మొదలగు కళలు గూడ నాకుప్రియములే. కాని సామాన్యముగ ప్రజలు వీనికొసగు ప్రాధాన్యమును, నేను వాని కొసగు ప్రాధాన్యమును కొంత వరకు భేదించును. అంతయేకాని యీరోజులలో కళయనుచేరుతో ప్రచారములో నున్నదానికి నేను చాలవరకు వ్యతిరేకుడనే. ఉదాహరణమున కొక సంగతి జెప్పెదను. ప్రత్యేకపరిజ్ఞానము లేనిది సుబోధముకాని కళకు నేను వ్యతిరేకుడను. మీరు సత్యాగ్రహశ్రమమునకేసినవో అందరిగోడలు యెటువంటి చిత్తరవులు లేక బోడిగానుండునట్లు మాడగలరు. అందులకు కారణము కళలయెడ నాకుగల ప్రాతికూల్యముగాక గోడలు మాకు ఆక్రయములగు మాత్రమే ఉద్దేశింపబడినను భావమే యిది గ్రహింపదగును. అమాటకువచ్చిన తారకావిలసితనభావమండలమును ఏ మాత్రమును వినువుకొందక ఉరకమామము, మామము నుండెడి వాడను గానా? మనస్సునకు సంతోషముకల్గించుచిత్తరవులలో తారకావిలసితాంబరముకన్న గొప్ప చిత్తరవువైదెయ్య లేదని నేను వాదించెదను. అయ్యది నాకు విభ్రాంతిని మహావాక్పర్యమును ప్రజ్వలనమును గూర్చుచుండెను.

భగవద్విర్మితమగునీశ్వరుయొక్క అత్యద్భుతసౌందర్యము ముందు మానవునిశిల్పము దివిడిముందు దీపమున్నట్లుగా యని మహాత్ముడు పల్కినా.

(మహాత్ముని ఆశ్చర్యకరమనినది అవిషయమున నేను తల్కింప)లేదు. ఒకవేళ ప్రకృతిశిల్పముకన్న నెక్కువైనదని అంగీకరించినను ఈవిషయమునకు వ్యకులయొక్క అభిరుచియు చిత్రప్రవృత్తియు దప్ప వేరు అధారములేవియు లేకున్నను) రెండిటిని ఏల అనుభవంపగూడదని వారికి నూచింపదలపలేదు. ఒక దానిని అనుభవించువారు రెండవదాని నేల విస్మయింపవలయునో దురూహ్యము. గోడలను బోడిగానుంచిన విషయమునకు గూడ నాకు తగినంత యాధారము కనిపింపలేదు. కాని ప్రకృతిశిల్పముకన్న నెక్కువైనదనుట టాల్టాయిమతమని నే నెరుగుదును. అందువలన మాయువుర కేకాభిప్రాయము గల విషయమును గూర్చియు ప్రసంగించుచు భేదాభిప్రాయములు గల విషయము లోతల్కింపక విడిచితిని. ప్రకృతియే గొప్ప శిల్పియనియు, శిల్పము దుర్వృత్తులకు పకరింపజేయుట తప్పనియు మీరు చెప్పిన విషయము నే సంగీకరింతును. జీవితముకన్న శిల్ప మెక్కువని వాదించుశిల్పిల యభిప్రాయముతోనే నేకీభవింపవలె నేనంటిని. వెంటనే మహాత్ముడు వాదముకందుకొని శిల్పములన్నియు చేర్చినను వానికన్న జీవితమే యెక్కువమైనది. అట్లే యల్లపును నుండవలెను. నేనంత కన్న నింక కొంచెము దూరము వాదించెదను

ఉత్తమజీవితము నవలంబించునతడే యుత్తమశిల్పియందును. ఉత్తమజీవితముపై నాధారపడియుండని శిల్పముయొక్క ప్రయోజనమేమి? జీవితమున జెన్నత్యమునొసగునదియే యుత్తమ శిల్పము. శిల్పమే సర్వమనియు జీవితము శిల్పమునకులోబడియుండవలెననియు పల్కువారి వాదమును నేను ఖండితముగా నాక్షేపింతును. కళలప్రాధాన్యము విషయమున నే స్వల్పభేదాభిప్రాయమునాకు కలదని మాత్రమే నేను చెప్పుచుండ ప్రజలు నేను కళలకు ప్రతికూలుడని యెట్లునున్నారో విచిత్రముగా భావించుటల్సి.

ను. ఈయభిప్రాయములు మహాత్మునికే తగినవి. ఆయన కానిక చిన యాక్షేపణములు సత్యములేకాని ఆయన కావించిన నిర్వచనములు కించిదస్పష్టములై యుండెను. శిల్పము, మతము, కాత్రము మొదలగువాని నిర్వచనములు స్పష్టములై మనకు సుబోధములు కావలెను ప్రజల నుద్బోధించిన మహాత్ములను శిల్పిలని యేల అనవలెను? బుద్ధుడు మహాత్ముడనియు కాలిదాసుడు శిల్పియనియు, వారిలో బుద్ధుడు విశేషాదరపాత్రుడనియు నేలయున గూడదు. మహాత్మునిచిత్రకారము జీవితమే శిల్పముకన్న గొప్పదగువో ఉన్నతజీవితాకలంబకునకు శిల్పిశ్రేష్ఠుడును గల భేదము నేల లోలగింపవలెను? ఈ యుద్ధయుల ప్రశ్న ములను వేర్వేరు నిర్వచించి మహాత్ములనుందు మాత్ర మెక్కుడు గౌరవము నేల చూపరాదు? నేను విస్పష్టముగ తన యభిప్రాయమును తెల్పుచున్నచో మహాత్ముడుమాడ నీ యభిప్రాయమునేతెల్పి యుండెడునేమో యను సందేహముతో నేనీవిషయము విశేషము తల్కింపదలపలేదు.

“మహాత్ముని జీవితచరిత్రమును రచించుచు రోమేను రోలెండు కళలపై మహాత్ముని యభిప్రాయము లని పేర్కొన్న వానికి మీరే ప్రేరకులని నేననుమానించెద”నని మహాదేవ దేశాయి గారు నవ్వుచు ననిరి.

“ఆ విషయమున మీరు పొరబడుచున్నారు. రోలెండు మహాశయనితో శిల్పమునుగూర్చిన మహాత్ముని యభిప్రాయము తెల్పివో నేను తల్కింప నేలేదు.” అని పల్కి నేను మహాత్మునివంక తిరిగి మాజీవితచరిత్రమును జదివితిరా”యని యడిగితిని. “చదివితి”నని ఆయన ఒదులుచెప్పెను.

అంతటమహాత్మునితో స్నిగ్ధరాండునందలి రోలెండుగారి యింట ఆయనను (అనగా మహాత్ముని) చాలసార్లు కల్యపరీక్ష చేసి విమర్శించుచుంటిమని నేను తెల్పినపు డాయన చిరునవ్వు నవ్వెను. “మహాత్ముని జీవితమే శిల్పముకన్న గొప్పదను మీ యభిప్రాయముతో శిల్పిశ్రేష్ఠుడగు రోలెండుగా రేకీభవింపుచున్నారను విశేషమును మీ తెలిగించు చున్నారు. సుప్రసిద్ధ గ్రంథముగ జీన్ క్రిస్టి అను తన గ్రంథమునం దీ యభిప్రాయమునే యతడు గట్టిగ సమర్థించెను. రోలెండు మహాశయని జీవితము గూడ నిండుకు ప్రబలిదర్శనమని యెఱుంగదగును. అతనియొక్క చరిత్రమును రచించిన స్టీవర్ట్స్ గారు పీఠికలో విరోధా యందు ప్రస్తుతము చేలకేరుచున్న మహాసంక్షోభములో రోలెండు మహాశయని డెట్లు పరిత్రేపితము నవలంబించగలిగియున్నాడో నిశ్చయముగ నాశ్చర్యకరమని(వాసె)నని పల్కితిని. చిట్టచివరకు “కానిండు. మీ యభిప్రాయమును వినుటకతడును కుతూహలు డగునని నా నిశ్చయము. ఆయన యీసంతకర్త మీదేశమునకు వచ్చినపుడు మీరాయననుమాడగల”రని యంటిని. “అట్లే జరుగునని యాశించెద”నని మహాత్ముడు చిరునవ్వుతో ననెను.

కొంచెముసేవైన తరువాత మహనీయుడగు నాగ్నెంచి తత్వవేత్త వ్రాసిన యీగ్రంథసరభావమును మననము చేయుచుంటిని. “యుగయుగాలు మానవజాతి క్రీస్తుకొరకై నిరీక్షించి యుండి తుద కాలడువచ్చినపు డాతనిని లెరువేయుదురు.”

[క్రైరాంబోల్] (బొంబాయి క్రానికల్)

అసాహస వాది విడుదల

సెక్యూరిటీ నిర్బంధము

మధుర. ఫిబ్రవరి 4-వ తేదీనాఁడు అశ్వరూపాచరమును, మధురలో 1 ల్లను శాఖములు మొదలగు వానిద్వారా పోలీసుల దనుల సభ్యులకిరవరము సెక్యూరిటీ చట్టముక్రింద 95 గురితో శాస్త్రాపూరితమైనవాడునుగల ఏ. సుబ్రహ్మణ్యమశ్వర అను శాఖయొక్కను సెక్యూరిటీ నిర్బంధములన కడలూరు జెయలునుండి విడుదల చేయబడెను. (ఆ.పె.)

కూకన్ నది జిల్లాలో మెడి దొరికె. ఇది తరిశుభము చేయబడెడిది. (ఓ.) ఒకటొక్క మద్యలో 1100 అత్తన్నలమెడి గలదు. ఇంకను చాల మెడి దొరికుట.

మదరాసు శాసనసభ

నేటిసాయంత్రము 4-45 గంటలకు “ఇరిగేషనుబిల్లును ప్రవేశ పెట్టుటకు అనుమతి నియ్యవలయు”నను గా॥ లామెంబరుగారి ఉపపాదనముపై సభ్యులు పుచ్చుకొబడెను. 5వ మంది అనుకూలముగను 13 మంది ప్రతికూలముగను సభ్యుల మెసగిరి.

అంతట ముదరాను సవరించు చున్నారట రైత్య కలపెన్
కాననద్రుమము ధైర్య విజయరాఘవలు మొదలౌరెన్

7. శాసనసభాపరిషత్తు

చెన్నపురి శాసనసభ

నిన్నటిదినచర్య

ఇరిగేషను బిల్లు

నిన్న పుట్టాక్షాంత 2 గంటలకు శాసనసభ మరల సమావేశమయ్యెను. ఇరిగేషను బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడు తాత్కాలికముగ ఆపవలయునని సరసింహరాజుగారు తపపాదించిన సభ కణ నిబంధనలకు వ్యతిరేకముగ నున్నదని అభ్యుతాపము నిల్పిన మొదలగునది.

గౌ॥ లా॥ మొంబరు

గౌ॥ సి. పి. రామస్వామియ్యయ్యగారు ఇరిగేషను బిల్లును ప్రవేశపెట్టుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—

శ్రీ॥ శ్రీ॥ ౧౯ త్రినివాస అశ్వంగారితే ఉపపాదించబడిన బిల్లు నిరాకరింపబడినది మొదలు ప్రజాభిప్రాయములకు అనుగుణముగ బిల్లును తయారుచేయు వలెనని నేను యత్నించుచుంటిని. అసభ్యుల రకభేదము ఇరిగేషను బిల్లును అనుభవములతో బాగా నుండునట్లు చేర్చబడినది. ఈ సభము వారు కొన్ని సలహా లిచ్చియున్నారు. జమీందారుల అభిప్రాయము తెలిసికొనుటకై ఎంతమంది జమీందారులతో ఈ సభ సభ్యులుగ నియమించితిమిగాని ఒక్కరైనా సభకు రాకుండిరి. కంకటరంగ రావుగారు, సరసింహరాజుగారు మాత్రము జమీందారుల అభిప్రాయములను తెలుపుచుండిరి.

బిల్లు ఆవశ్యకత

ఈ బిల్లులోని ఉద్దేశము ఏమిటో తెలుసుకొనుటకు కొన్ని లాభకరములకు ఇరిగేషనుపనులను ప్రారంభించుట అసభ్యులకునున్నది. గంటానులో 81200 ఎకరములు, గోదావరిలో 80000 ఎకరములు, గుంటూరులో 1500 ఎకరములు, కృష్ణాలో 61100 ఎకరములు. మొత్తము మిన రాష్ట్రమునందు 200000 ఎకరములు. ఈ బిల్లులోని ఉద్దేశము సాగుచేయుటకు వీలులేకయున్నది. క్రొత్త ప్రాజెక్టులకు భవనములను, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ద్వారా అప్పజుచ్చునట్లు ఆవరణము. కేటూరు ప్రాజెక్టుల 280000 ఎకరములు, కృష్ణా డెల్టా ప్రాజెక్టుల 900000 ఎకరములు, తుంగభద్ర ప్రాజెక్టుల 10 లక్షల ఎకరములు సాగుచేయుటకు సాధ్యమగును. భవనలే ఈ ప్రాజెక్టులను ప్రారంభించుటకున్నాము. ఇండియా ప్రభుత్వము వారి అప్పజుచ్చిన ఇరిగేషను బిల్లు తయారైన అప్పజుచ్చినదని చెప్పుచున్నాడు.

ఆలస్యము పనికిరాదు

కావున ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు మారు అంగీకరింపవలయునని కోరుచున్నాను. బడ్జెటులోగ ఇండియా ప్రభుత్వము వారిని కోరి అప్పజుచ్చుకొని కొన్ని ఇరిగేషను ప్రాజెక్టులకు కావలసిన వ్యయ మొత్తమును ఈ సభకున్నట్లు బడ్జెటునందే చేర్చుటకునని నా ఉద్దేశము. ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు కొంత గాలము వరకు ఆత్రుతల చేయవలయునని కోరుచు ప్రయత్నించుచున్నాను. బిల్లు నందలి లోపములను సెలెక్షుమిటి కాదు సులూక్షణముగ సరింపజేయుట కావున ఆలస్యము చేయుటలన్ని రాష్ట్రమునకు అధికముగ నష్టము కలుగునని విన్నవించుచున్నాను.

వ్యక్తుల హక్కులకు భంగము కలిగవలయునని ప్రభుత్వమువారి కెట్టి ఉద్దేశములేదు. స్వాధీనస్థానముల కుండలపని అధికారము తీసివేసే వలయునని నేను కోరుతున్నాను. ఈ విషయములన్నియు నాగరిక పునీతివలన బిల్లు తయారుచేయబడినది. కావున బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు అంగీకరించ వలయునని కోరుచున్నాను.

గౌ॥ కొలంగోడు రాజుగారు ఈ ఉపపాదనను బలపరిచిరి.

సరసింహరాజుగారు

ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు మార్పులను సమావేశము వరకు ఆత్రుతలచేయవలయునని సరసింహరాజుగారు తపపాదించుచు, బిల్లునందు వ్యక్తిత్వార్థమునకు భంగకరమగు విషయములు బిల్లునందు అధికముగనున్నదనియు బిల్లు చేత భావలయందు ప్రవేశించుటలేదనియు ప్రజాభిప్రాయము వ్యక్తమగుటకు వ్యతిరేకమందెననియు చెప్పిరి.

ఇంగ్లీషురాని సభ్యులు

కంకటరంగరాజుగారు సరసింహరాజుగారి సవరణను బలపరచుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—

ఈ సభలో ఇంగ్లీషురానివారు పాల్గొనరాదు.

గోపానుగారు:— నామినేటెడ్ సభ్యులందరిని

ఇంగ్లీషువారు.

అశ్వంగారు:— ఈ సభయందు ఇంగ్లీషురాని సభ్యులనే తీసుకొనుట అసభ్యులైనవారి నామినేటు సభ్యుల విషయమై ప్రత్యేకముగ చెప్పలేదు.

ఇంగ్లీషురానివారు అనుమానకరమగు విషయములను వారికి నేను చెప్పకొనెదను. నాకు ఇంగ్లీషురానివారికి నేను సంతోషించి యుండలేదనియు. ఇంగ్లీషురానివారికి ఇరిగేషను విషయములందు చక్కని అనుభవము గలవారగు నున్నారు. వీరి ఆశీస్సాలములను తెలిసికొనుట ఎంతయు లాభకరము. బీకయానము వ్యతిరేక ఇచ్చుటలన్నిటికైనను కలుగదు. చేత భావలయందు బిల్లును తీర్చి మార్చేసి ప్రకటించి ప్రజాభిప్రాయము గ్రహించి పిదప బిల్లును ప్రవేశపెట్టుట ఉచితము.

బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు అనుచుంటుంటే అవసరమయ్యే బిల్లులన్ని అధికముగ లాభములు కలుగ నుండుటచే ఆలస్యము చేయుట కష్టమయ్యే వ్యవస్థాపకము, కంకటరంగరాజుగారు, కేకేపెట్టే, ఆర్. త్రినివాస అశ్వంగారు, వీరశర్మ, దాసు, శిరావు, రామలింగం శెట్టి, తిరికాచలం శెట్టిగారు మాట్లాడిరి.

బిల్లు ప్రవేశపెట్టుటకు రిమానెంట్ల వరకు ఆవలయునని రామారాజుగారు తపపాదించిరి. గాని ఇందులకు పాల్గొన సభ్యులు ఆకస్మాత్తునకు వారు తమ సవరణను ఉపసహించుకొనిరి.

లామొంబరు ప్రత్యుత్తరము

గౌ॥ సి. పి. రామస్వామి అశ్వంగారు చక్కటి ప్రత్యుత్తరము ఇట్లు చెప్పిరి:—

అతనిలకు వరకు బిల్లును ఆత్రుతల చేయుట బిల్లును నిరాకరించుటయే యగును. బీక నేను ఆత్రుతల చేయుట లన్ని ప్రత్యేక లాభ మేమియు కలుగదు. ఈ బిల్లులోని ఇండియా ప్రభుత్వము వారిని అప్పజుచ్చుటకు అవసరమని చెప్పియుంటిని. ఇంక ప్రజాభిప్రాయమును గౌరవించు విషయమై అన్ని సౌకర్యములు కలుగజేసినవి కాదా? మిచ్చుచున్నాను. సెలెక్షు కమిటీవారు బిల్లును కరిగించుటకు సంపూర్ణమగు వ్యతిరేక ఇచ్చినారు. సెలెక్షు కమిటీవారు సాక్షులను విచారించెదరు. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముగాని జమీందారులుగాని కేకీళ్ల వారా సెలెక్షు కమిటీవారికి తమ ఆక్షేపణలను తెలుపుటకు అవకాశమివ్వబడును. అన్ని సౌకర్యములు కలుగజేసెదను. కాని ఆలస్యముచేయుట నష్టప్రదమని మరల చెప్పుచున్నాను.

సవరణ నిరాకరింపబడుట

సవరణపై సమ్యక్ముఖ పుచ్చుకొనబడెను. ఈ బిల్లు రాజుగారు పోలుకొనిరి. 880 ప్రతిపక్షములకును 26 ప్రతిపక్షములకు 4 రు కిటపక్షముగ (రామారాజుగారు, రామేశ్వరరావు, మరుదవరపెట్టే, గోపాలమొగుగారు.) జమీందారుల ప్రతినిధులు ఆక్షేపణ సవరణకు అనుకూలముగ సమ్యక్ముఖమొనరిరి.

బిల్లుపై చర్చ

అటువీధుల బిల్లుపై చర్చ ప్రారంభమయ్యెను. సరసింహరాజుగారి సవరణపై సమ్యక్ముఖ పుచ్చుకొనబడెనానే సభ్యులు ప్రేక్షకులు అధికముగ సభకువలె పోవుచుండిరి. సభయందు 85 మంది సభ్యులుగూడ లేకుండిరి.

రంగారాధం మొదలిగా అత్యున్న స్వామి ఉదయగారు బిల్లునందలి లోపములు వివరించుచు మాట్లాడిరి. 4-45 గంటలకు సభ ఆత్రుతల చేయబడెను. మరల నేటి దినము 11 గంటలకు శాసనసభ సమావేశమగును.

ఇరిగేషను బిల్లుపై చర్చ ప్రారంభమయ్యెను. సభ్యులు ప్రేక్షకులు అధికముగ సభకువలె పోవుచుండిరి. సభయందు 85 మంది సభ్యులుగూడ లేకుండిరి. రంగారాధం మొదలిగా అత్యున్న స్వామి ఉదయగారు బిల్లునందలి లోపములు వివరించుచు మాట్లాడిరి. 4-45 గంటలకు సభ ఆత్రుతల చేయబడెను. మరల నేటి దినము 11 గంటలకు శాసనసభ సమావేశమగును.

Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj
132 Harrison Road, Calcutta

కఫహరిచూర్ణము

నిన్నటిదిన 1-కి 0-8-0 (6 డబ్బీల మందుగలది) 1-కి రు 2-0-0 ఈ చూర్ణము వసమూర్తికలచే చేయబడినది.

సగ్గు, ఉప్పుసము, కాపిసము, శైవ్యజ్వరము మొదలగునానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని తేలికనుంచుకొనుట మంచిది.

అమృతాంజనం దీపో, మదనాను - బొంబాయి.

ప్రశ్నోత్తరములు

5 వ తేదీనాడు యాదగిరి ప్రశ్నోత్తరములు గూడ జరిగినవి:—
అడవులు

కడపజిల్లా ఆదవి పంచాయతీలను గూర్చి రాయ. బ. ఎం. సరసి హాచార్యగారు యిట్లు ప్రశ్నించిరి:

(1) కడపజిల్లాలో నెన్ని ఆదవి పంచాయతీలు పని చేయుచున్నవి (2) ఆంధ్రరాయల భాగము కనిపెట్టుచున్నవా (3) 1922-23, 1923-24 సం॥లో యెన్ని రెవెన్యూ ఆదవులు కొట్టి వేయబడినవి.

జి:—(1) (2) ఆ జిల్లాలో 80-90 తేదీ వరకు 64 పంచాయతీలు స్థాపించబడినవి. (2) అందు 24 భాగము పనిచేయుచున్నట్లును 3 ప్రత్యేకముగా నెన్ని కనిపెట్టుచు దెలియజేయును. (3) 1922-23 సం॥లో 339 ఎకరములు గల రెవెన్యూ ఆదవులు, 28995 ఎం గల మూడు భాగములను కొట్టివేయబడినవి. 1923-24 సం॥ లో 72,50 ఎం ఆదవిభాగములు కొట్టివేయబడినవి.

హిందూదేవాలయముల చట్టము

సభ్యుల ప్రశ్న:—దేవాలయముల చట్టము ప్రతిపాదింపబడిన నాటినుండియు నేటివరకు, అందుకు వ్యతిరేకముగా ఉచ్చిత ప్రాతినిధ్యములనుగల్గి, వాటినిరక్షణమును, స్థానిక స్వతంత్ర పాలన కాని మృగిగాను యెంతవరకుచెదరా?

జి:—బిల్లు ప్రతిపాదింపబడినది మొదలు ప్రాతినిధ్యములు చేయటకు ఆంధ్రప్రదేశ్ గా సెలెక్షు కమిటీవారిచే నియమించబడిన 1929 జనవరి 22 వ తేదీ వరకు 249 ప్రాతినిధ్యములను ప్రభుత్వమువారు విచారించిరి. అటువీధుల వచ్చినవాటి కన్నింటిని నియమించుటకును మించి కచ్చితమగుటకై గమనించుట లేదు.

బిల్లు చట్టముగా అంగీకరింపబడిన పిదప 185 ప్రాతినిధ్యములు వచ్చినవి. వాటిలో కొన్ని చట్టమునందలి కొన్ని ఉపాధులు సరిగ్గరించి, కొన్నింటిని నిశ్చయించుటచే అవి తరచుల మాయన వివరణలే చేయెను. అందు చట్టమునకు విరుద్ధముగా, వచ్చి ప్రాతినిధ్యములను పునీకారి చేర్చుట చేయెను. ఇప్పుడు వైస్రాయిగారి రాక

సభ్యుల ప్రశ్న:—రాజప్రతినిధిగారి రాక సందర్భమున తదరాసు గవర్నరు మొంటుక్, స్థానిక సభ్యులకు యెంత స్వయం మైనో హక్కు మొదలగునవి దెలిపెదరా?

జి:—ఈ విషయమున యెంత వ్యవస్థాపక ఇప్పటికింగను వికసముగా దెలియదు గాని, ప్రభుత్వమువారు రూ 85,889 రైలుమార్గముల కాపలామున్న గ్రామ సోదరులకు భరణము నిచ్చుటకును అవకాశ నిచ్చియుండిరి.

మదనాను కార్పొరేషను వారికి రూ 906 వ్యయమైంది. ఇతర స్థానిక సంఘములనుగూర్చి దెలియదు. మధురజిల్లాలోనివారు రూ 500 వెచ్చించుట కనుజ్ఞ చేసిరి. కాని యిదిభరణము వ్యయమైయున్న ప్రభుత్వమువారి దోషము. మరి యెట్లాబోధనగారును కోరియుండలేదు.

సభ్యు:—ఈ సమాచారమును తెలిసిన తోడనే బల్లపై నుంచుదరా?

గౌ॥ శ్యామసుందరు:—ఉంచెదను.

మధురలో యేర్పాటులు

సభ్యు:—లా మొదలగునవి యీ విషయము లందలి ఉద్ధాగమును తెలిపెదరా?

(1) వైస్రాయిగారు సభ్యులలో జూరనుండిన వీధుల వారి యింద్రులకు తమ యింద్రులకు నేని క్రొత్తవారిని నియమించుటకు దు ఉత్తరపు తేసరా?

ఆ యింద్రులవారు వైస్రాయిగారు వీధిలో బోధనమును సభకు గృహములపై దాదాపు నెక్కి జూడగూడదని అతంక పంచిరా?

వైస్రాయిగారు రాకకు తొలిరోజు ఆరుపదికి బోధన వచ్చి వారినుండ పోలీసువారికి తమపని చేయుటకుగాన అతంక పంచిరా? అందుచే నిర్వారము గూడ కాలేటటు బోధనలుండెరి. శ్రీ మినాక్షీదేవిలో అక్కల నాటంకభరణము వారిని బయటకు తొలిరోజునే తరిమివేసిరి.

(2) వైస్రాయిగారి రాకకు పూర్వము వారుగోజులనుండి మధుర రామవారు జిల్లానుండి 1500 పోలీసు సైనికులను, తిన్నె నెల్లి పోలీసు జిల్లానుండి 1000 గురును మధురలో మరణము చేసెరా?

జి:—(1) ప్రభుత్వమువారికి సమాచారము దెలియదు. (2) రామనాథులుండి లాపలపిన కిబ్బోపాల్గొను భక్తులు-106

మంచి రామబాధునుండి ఒకటివేలరూపాయలను రప్పించి, తిన్న వెల్లికల్ల నూపర్చుంటున్నారని రప్పించి. వీరందర మధురలో 4 రోజులు జూరేమే వేదినేరి.

ఇప్పీరియలు బ్యాంకు

ఎన్. సత్యమూర్తిగారు:—కాన ప్రాసీక్యూటరుగారు ఇప్పీరియలు బ్యాంకు కేసులో ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో వాదించుట కేల యిచ్చవడలేదు? (తరువోయి వారు యాచిమయి మున రేమి దకలు వుచ్చుకొనిరి.

ఉ:—ఇండ్లుమీద కారణములు (కాన ప్రాసీక్యూటరు గారికి స్వయంగా సంబంధించినది. ఆ కారణములను ప్రభుత్వము వా రంగీకరించుటకు యెట్టి చర్యయు దీసికొన నవసరము లేదు.

సత్య:—ప్రాసీక్యూటరుగారు యీ కేసులో వాదించు టకు స్వయంగా తమ యిచ్చానుసారము నిరాకరించిరా, లేక అంతర్యాయము ప్రభుత్వమువారు రహస్యముగా నేమయిన అతనితో ఉత్తరప్రభుత్వములను జరిపియుండిరా?

గా. సి. పి. రామ:—గా. సత్యము (తెదటి సమావేశ ములో 19 ప్రశ్న లేదమయిన అడిగియుండి) గాన యీయా రే మియు ప్రభుత్వము మీయ నిశ్చయించుకొనలేదు. కేసు నిచారణ పూర్తియైన నెవన ప్రభుత్వము వా రొక ప్రకటన గావించెదరు.

ఇటీగేవను

దత్తవంశములో గత 50 రోజులనుండి నూతన ఇటి గేవను దత్తవంశముగాను యెంత భవ్యముమైనదో దెవన ము ది. గ. పి. కేశవస్వామిగారు కోరియుండిరి, 1923 మార్చివరకు తెల్లలు సరిగానుంచబడిన మొత్తము 2 1/2 కొట్లనియు నూతన పద్ధతుల కయిన ఖర్చు తెల్లలు (వాసి యుండు లేదనియు) ప్రభుత్వ తీర ముండెను.

కడప తాలూకాలో దొంగల చెరువులలో నీరు తగ్గించు టకు సూర్య యేమి యుత్తరపు లిచ్చిరి. ఇంచులకు రయితులు తమ (కలితూలాభి) ప్రాంతములను తెలిపిరా? ఆ నీరు తగ్గించుటకు యేర్పాటులను ప్రభుత్వము వారు చేయబారా యని రామ, బి. డి. ఎం. సరిసింహారావుగారు ప్రశ్నించిరి. ఈ విషయమున యిదివర కోక ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పియుంటి మనియు, రయితుల పద్ధతుండి కొన్ని (కలితూలాభి) ప్రాంతములు కచ్చిన కనియు నీటిపట్టుము తగ్గించినను నీరు యేమాత్రము తగ్గదనియు జవాబు వచ్చినది.

ప్రాద్దుటూరు ఇటీగేవను కాలువ

ప్రాద్దుటూరు పురము మీదుగా బోవుచున్న కాలువలో ఒకచుక్కయైన నీరు లే. బోవుటచే దానిని కాగుచేయు యేర్పాటులను జేయు ముండు రా యనిన రిసింహారావు గారు రిజుగగా అది యొక విన్న కాలువ యనియు (తెలి యేమను రయితులు బురద తోలగింది మడిమతక్కు జేతుకుండుటచే బురదతో నిండిపోయి వాడుకలో లేదనియు, యీకా లువను వేరొక మార్గమునకు మరల్చు ప్రయత్నములు 1922 జరిగి యుండెను గాన, కృత్యాధారముగా నెంచుటచే మూసివేయబడి ననియు ప్రభుత్వము వచ్చెను.

జి. రామేశ్వరరావుగారు

అంతర్యాయం జల్లలో పెన్నాకు ప్రాప్త నిలికిజేతు బడుటచే హిందువులను ప్రాప్తమున కడము (ప్రాప్తము కరవు నివారణ కార్యముగను మొదిలిదేవరా యని ప్రశ్నించెను. కృష్ణా నదిపై సంకేతేశ్వరం తిలకార్యముగ గట్టుట స్థిరపడిన 2వ యా విషయము ఆలోచించబడునని ప్రభుత్వము వచ్చెను.

బల్లారి జేయిలు

బల్లారిలో అల్లిపురము జేయిలనుండి కలరా వ్యాధ్యము కట్ల నెంతమంది మరణించిరి. అందువిషయమున ప్రభుత్వ ము వా రేమిప్రయోగించిరిని జేయిలమై సాహెబుగారు రడిరి.

167 మందికి కలరావచ్చి, 7 గురు మృతిచొందిరినియు, కలరా వచ్చివారిని తేలగానుండి, తరిమిమరుగు కొవడముల తో గలిపి నీరు త్రాగించి, భోజనపదార్థములను ముందుగ వ తికించి చూచి, యీగలను తోలగించు నుపాయములను జేసి, కోగనివారణకు ప్రయత్నించుచుండిరి (ప్రభుత్వము వచ్చెను.

రాజకీయ ఖైదీలు

సత్యమూర్తిగారు:—కడపలో మధ్యపానిశేఖ సం దర్శకున ఖైదుజేతుబడినవా రెంతమంది. (2) మామిలాఖైదీలు యొ కను నిర్భయముగనున్నవా రెంతమంది. (3) రాజప్రదానము క్రింద నింకను శిక్షననభించుచున్నవా రెంతమంది?

ఉ:—(1) 92. (2) 8, 796 మంది. అందమూనునీవుల భోమన్న 1, 219 తో కనా. (3) 14 మంది.

వాణిజ్యగారికి వైద్యసహాయము

తిరువనాంతరి జేయిలలోనున్న రాజకీయ కేంద్ర వాణిజ్యగారికి తగిన వైద్యసహాయమునుగిరా యని ఎన్. సత్యమూర్తిగారుగగా అయిన దిశించు మూడవతేదిన కడుదల కాబడి రనియు జేయిలనుం దున్నంతకాలము వైద్యసహాయ ముండే ననియు జవాబు వచ్చెను.

అరెస్టు కానున్న మామిలాలు

మామిలా తిరుగుకొనుటకు సూర్య యంతన అరెస్టు కా నున్నవా రెంతమందని డి.ఎం. మోయిదూసాహెబుగారు రడిగి. దిశించు 21 వ తేదీ న రి అరెస్టు కా నున్న వా రు 219 మంది, అందులో చాలమంది అకపముల తేదనియు జవాబు వచ్చెను.

విచారణ జరుగకుండునన్న మామిలాకేదీలు

మామిలాతిరుగుకొనుటకు సమయమున కేరము మోకబడ కుండ కైదుజేతుబడి చూరణ జరుగకుండెనున్నవా రెంతమం దనియు, అందు యెంతమంది ఏదాదికి మించిన శిక్షముం దుండి రనియు క. ఉప్పిసాహెబుగారు ప్రశ్నించిరి.

ఉ:—1819 సం॥ మదరాసు రాజకీయ కేట 2-వ చట్టము క్రింద అరెస్టు కాబడినవారు 228 మామిలాలు. ఇందు 111 మంది యేదాదికి మించినవారు.

విప్లవములో చంపబడిన మామిలాలు

విప్లవములో మదనినవారిలో 16 రోజుల మించిన పు రుపు రెంతమంది, స్త్రీ రెంతమంది, 16 రోజుల తొలకుల వా రెంతమంది, అని క. ఉప్పిసాహెబుగారు రడిగి.

కేజీ కమిషనరు మడినినవారిసంఖ్య 1200 నుండి 1500 వర కుండుననియు, వారిమూలము వివరములు మున్నగువి తెలి యవనియు జవాబు వచ్చెను.

జేయిలులో మృతినొందినవారు

జేయిలలో మృతినొందినవారిసంఖ్యనుగూర్చి యడుగగా 1170 మందియని తెలిసెను.

నలుదిజిస్తాపులను శిక్షించుట

నలుదిజిస్తాపుల శిక్షలనుగూర్చి సత్యమూర్తిగారు రడిగిన (తరువోయి కేజీ)మనుమంత్రి పాత్రోగారి రిడిగినవట్టికడలిసిరి.

ఉ:— (కావ్యాలు—కావ్యానేకముల)

నలుదిజిస్తాపులు		
సంఖ్య:—	858	290
జరిమానా విధించ		
బడ్డవారు	28	9
ఇంకమెంటు తగ్గించ		
మడ్డవారు	47	31
6 నెలలకు లోపుగా వదులునండి		
తొలగించబడినవారు	18	6
6 నెలలకు మించి సం॥		
లోపువారు	9	0
12 నెలలకు మించినవారు	4	0
దీనిమీదకాబడినవారు	6	3
వదులునండి తొలగించబడినవారు	2	5

శిక్షలను తొలగించ వలెనను ఉట్టిలలో యెంతమందికి శిక్షలు పూర్తిగా ముచ్చేయబడినది యడుగ (కావ్యాలు) తి గురు. (కావ్యానేకముల 4 రు అని జవాబు వచ్చెను.

రిజిస్ట్రేషను కేసీలలో రాత్కారిగముగ వచ్చుచుండు కాళీలను క్రొత్తవారిచే నింక ఉన్న గుడస్తాం కేజీలకు వని యచ్చి ఖర్చులను తగ్గి క ఇవ్వెత్తున జవరణగారు జూచుచు వ్చారము నిజమేనా యని యడుగ (కేదీని మంత్రిగారు బదు లిడిరి. సత్యమూర్తిగారు రడిగినవడప రిజిస్ట్రేషను ఇవ్వెత్తున జవర లుగారి ప్రయోగపు ఖర్చులనుగూర్చి పాత్రోగారి రిడిగిన సంఖ్య ఎను తెలిసి:—

1920-21 సం॥	2749
1921-22 సం॥	2422
1922-23 సం॥	6448

రిజిస్ట్రేషనుకాఖా (యోగపు ఖర్చు) :—1920-21 సం॥ రూ 67,995, 1922-23 సం॥ రూ 58, 079.

మంత్రుల ప్రయోగపు ఖర్చులు

1923 జనవరినుండి అక్టోబరు మాసాంతము వరకు మం త్రుల ప్రయోగపు ఖర్చులను గూర్చి ఆర్. శ్రీనివాసయ్యం గారు ప్రశ్నించిరి:— (1) పానగలు రాగానికి రూ 9807-7-0 (2) క. వి. రక్షణాయుధుగానికి రూ 8022-11-6 (3) పాత్రోగారికి రూ 4, 623-4-0.

గ్రామోద్యోగులను తొలగించుట

గ్రామములను తిరిగి యేర్పాటు జేయుటలో యెంత మంది గ్రామోద్యోగులు గత 8 రోజుల్లో తొలగించబడిరిని రా. బి. జి. తిలకాచలంపెట్టిగారు ప్రశ్నించిరి.

ఉ:—గత మూడేడలలో ఈదిగువరిగా చిన్న ఈ ద్యోగులను తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారు ఖాతాపరచిరి. ఎ. తిలకాచలంపెట్టిగారు యింకను తెలిసి:—కరణములను గయి త్యాగస్థములలో 1188 మంది, ప్రాప్తముగి స్థలములలో 811 మంది, అన్యోన్యము కరణముల ర - 608 (ప్రా - 12 మంది; వాడు మనుల ర - 2856 (ప్రా - 494. మని గార్లు ర.-885. (ప్రా - 51. జెట్టి పరివాండు ర - 5, 751. పూర్తి - 24 నిర్దోషిల ర.- 1085, పూర్తి - 1. తలయారిల ర.- 4979. పూర్తి - 266.

బల్లారిజిల్లా నీటిపనతి

క. ఆబ్దుల్ హైసాహెబుగారు బల్లారి నీటిపనతి విభాగమున అమలు జరిపెదరా యని యడుగగా నమలు జరిపెద రనియు అందు కను ఖర్చులో కి కంతు భరించెదనియు మిగతా ఖర్చులను బల్లారిపురపాలక సంఘము వారిని గోరియుండిరినియు ప్రభుత్వము వచ్చెను. ప్రభుత్వము నీటితీరధారములుగానున్న 4 మాతులు వర్షములేమిచే నీరులేకుండ నున్నవనియు, నీటిసరఫరా పనులనుగూర్చి విచారింది రిపోర్టు జేయుటకు ఫిఫ్తఇంజనీరగారు కంతుండిరినియు, యీ యేర్పాటు ఒక యేదాదిగూపుగా పూర్తి కావదనియు తెలిపిరి. భోర్మడిచ్చి లోని నీరు మామిలాపై దీలకై ప్రశ్నేకింపబడిన సంఖ్య నిజమే నా యని అడుగగా కలెక్టరుగారు దిశించు 1 వ తేదీనుండి (తల నాటంక తరచినట్లు తెలిసినదనియు అవిషయమున తాము విచారింపుచున్నామనియు, ప్రభుత్వ ము వారు తెలిపిరి. బల్లారిలోనున్న నీరు యింక నెన్ని నెలలవరకు చాలునా యడుగ, రా.న్న 6 నెలలలో నీటి తీరపు చాల తీరముగా నుండగలదని ఫిఫ్త ఇంజనీరగారు నుడివిట్లు తెలిపిరి.

పాతకడప చెరువు పి. ఎం. సరసింహారావు గారు పాతకడప చెరువులో నీరు ఉక్కయెట్లి ప్రాజెక్టులన కేకాలునుండి నీరురాక యేదిపోవుచుండుటచే ప్రభుత్వమువా రేమి నడుపాయము జేయుచున్నారని యడిగిరి. ఇందుకు, ఉక్క యెట్లి ప్రాజెక్టు జరుగుచున్నపుడు కేకాలు వైకాల్లు మభివృద్ధి జేయబడినదియు, అందుచే చెరువునకు నీటితీరము యెక్కువై నదియు దాక్రింద సాగుబడియకపులము విస్తరించినదియు (తరువోయి తెలిపిరి.

అఖిలభారత వర్తకసంఘ సభ

ఫిబ్రవరి 2వ తేదీ కనివారమునాడు కలకత్తా కాంగ్రసు వీధిలో నెం 72 గృహమున అఖిలభారత వర్తకసంఘ సమ్మాన సంఘము వారు సభ జరిపిరి. వెనుకటి సభల చర్య లన్నియు ఖాతము చేయబడిన. వచ్చే వర్తక సంఘ సభ మార్చి 8 తేదీన గావింపవలెనని తీర్మానింపబడినది. తెంగాలుకు బయట నున్న సంఘముల కోరిక ప్రకారము అభ్యుత్థాని విషయమై శిఫారుసుల పంపు క్యుర్రు ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీవరకు యాయబడిన. ఇదివరలో అట్టిశిఫారుసులను కంపన సంఘముల వారు ఆలేడికగా పంపుకొనుట. ఎక్కువ సంఘములు కోరినవారిని అభ్యుత్థానిగా నెన్నుకొని సమ్మాన సంఘమువారు ఆ అభ్యుత్థాని చేరును 16 వ తేదీన ప్రకటింతురు. (ఆ. తె)

చెన్నపురి స్త్రాలుకాట్టుకోర్టులో

దావా నెం 13313/1923

వాడులు:—బీకాజి బయ్యారావుచందు కరం, ప్రతివాదులు:—జీవాజి భూతాజి కరం భాగములు 1 ఈకాచందు, 2 రత్నచందు, 3 ఉమ్మిచందు, 4 జీవాజి, 5 భూతాజి.

వై చెప్పినవాడులు ప్రతివాదులమీద తెల్లలలో, తాలూకు రూ 520.12.6 నున్న కోర్టుఖర్చులునున్న దావా జనించున వై దావాపై చెప్పిన కోర్టులో 8 వ జడ్జి యుండుట 27-2-1924 తేదీన విచారణకు వస్తున్నది. గత జనవరి తేదీన ప్రతివాదులు వాజరము తగాదాలు వున్నయెవల చెప్పకొన నుటకు, ప్రతివాదులు వాజర కానియెవల యేర్పాట్లగా తీర్పు చెప్పబడున. దావా కాసి వాదుల క్షేమముపై పొందవచ్చును.

జి. జి. రాఘవాచార్యులు,

ప్రాజెక్టు క్షే.లు.

తెలంగాణ్ ల ప్రజలు: “ఇంద్ర సింహు” పెద్దావు.